

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku
Ekklesiastikē Istorìa, Eklogai Apo Tōn Istorion
Philostorgiu Kai Theodōru**

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

Henrici Valesii Annotationes In Excerpta Ex Historia Ecclesiastica
Philostorgii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

844

HENRICI VALESII
ANNOTATIONES
IN EXCERPTA
EX HISTORIA ECCLESIASTICA
PHILOSTORGI.

HENRICI VALENTII
ANNOTATIONES
IN SACRATA
EXHORTATIONE ECCLESIASTICA
GEORGI

HENRICI VALESII
ANNOTATIONES
IN EXCERPTA
EX HISTORIA ECCLESIASTICA
PHILOSTORGII
IN CAPVT PRIMVM LIBRI PRIMII.

Pag. 467 **H** τὸν πάλαιον ἀπαρτίλω. Scribendum est accentu mutato & subauditur enim τὸν πάλαιον. Certè in codice Manuscripto Samuelis Bocharti legitur ἂ τὸν πάλαιον. Paulò post ubi legitur τὸ πάλαιον τὴν ἐπιτάχην, &c. mallet scribere, τὰ πάλαιον, &c.

A ut litteræ majores & evidentiores conspiciantur. Quare in hoc loco mallet scribere ὑπὲρ τῶν μεταφρίτων.

In Caput II.

Pag. 468 **Ε**υσέβιον ἑπαινῶν. In Manuscripto codice Samuelis Bocharti legitur ἐπαινώσει, quod scriptum esse opinor pro ἐπαινώσει.

καὶ ὑπὲρ τοῖς ἄλλοις. Supplendum est adverbium hoc modo ἢ ὑπὲρ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις φησὶ μὲν. Interpres hoc loco suam Græcæ linguæ imperitiam satis prodidit, tum in versione, tum in Annotationibus.

In Caput VI.

In Caput III.

καταφράστα. Leges Grammaticæ postulant ut scribamur καταφράστασι. Alioqui si vulgatam lectionem retineamus, dicendum esset αὐτὸς μάλλον ἀλιζανδρον φροτισμῶσι, &c.

καταπληθῆος διατυπωμένως. Inepta est horum duorum participiorum conjunctio. Proinde aut prius illud participium delendum est, aut certè scribendum καταπληθικῶς.

In Caput VIII.

In Caput IV.

Ἄυτὸ ἱσχυρισμῶν. Hunc locum facile erat restituere ex Nicephori libro 8. cap. 5. in quo ita legitur: Ἄυτὸ τῶν μεταφρίτων αὐτὸ σπουδαιότατον. Certè in codice Scoriaeensi scriptum est αὐτὸ. In Manuscripto autem exemplari Samuelis Bocharti scribitur αὐτὸς ἱσχυρισμῶν, manifesto veræ lectionis vestigio. Porro his verbis indicat Philostorgius, hunc Alexandrum habuisse in dorso quandam carnis exuberantiam, quam Gallico sermone lupam vocamus, ex quorundam perspicillorum similitudine quæ figurâ convexâ fabricantur è vitro, ad hoc

Βασιλῆα τὸν ἀμασσίας ἐπίσκοπον. Hujus meminit Pag. 469 Constantinus Porphyrogenetus in libro primo de Thematibus capite secundo his verbis: φησὶ μὲν τι ὁ ἀμασσίας, ἢ βασιλῆς ὁ ἀσίδημος, ὁ δὲ Λικινίω μαρτυρῶν, &c. Ubi Interpres Regem vertit gravi errore: Basileus enim dicendus erat, sicut dicitur in Chronico Eusebii; Philostorgius quidem hunc Basileum interfuisse scribit Synodo Nicææ. Verum reliqui omnes illum persecutione Licinii extinctum esse consentiant, quorum sententiæ libens accedo.

ἢ μελέτιον τὸν σεβαστηπίλιος. De hoc Meletio vide quæ notavi ad librum 7. Ecclesiasticæ Historiæ Eusebii Pamphili cap. 32. Interpres enim Philostorgii, quis esset hic Meletius ignoravit, eumque cum Meletio Sebastiano, qui postea Antiochenis Episcopus fuit, confundit.

HENRICI VALESII ANNOTATIONES IN LIBRUM SECUNDUM HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ PHILOSTORGII.

In Caput I.

Πρὸς πλὴν ἑστέρας. Rectius in Manuscripto codice Samuelis Bocharti scriptum est ἑστέρας. Eusebius enim Nicomediensis cum formulæ Nicænæ fidei primum subscripsisset, paulo post ad pristinam impietatem rediit, ut testantur Socrates, Sozomenus ac Theodorus.

Pag. 470 τὴν αὐτὴν ἀπὸ. In Manuscripto codice Samuelis Bocharti ad marginem emendatum est ἀπὸ, quod quidem magis probo. De hac porro narratione idem sentio quod Photius, mera mendacia hæc esse ab imprudenti homine conficta.

In Caput III.

Ἐν τῷ Θεομαχεῖ. Totum hoc caput prodigiosis erroribus scatebat, non tam vitio codicis Manuscripti quo usus est Gothofredus, quam ob ejus imperitiam in legendis Græcis exemplaribus. Ego ope MSS. codicum, Scoriacensis scilicet & Bochartiani errores illos emendavi.

Καὶ τὸς πλείους ἀπὸν συνωπνηχθῆναι. Scribendum puto ἀπὸν supple τῷ ἀρείω.

In Caput V.

Pag. 471. Διαβάντες ἢ καὶ πλὴν ἁσίας. Hunc locum emendavi ex MS. codice Samuelis Bocharti, in quo ita legitur, διαβάντες ἢ εἰς πλὴν ἁσίας, &c.

Ἐν τῷ πλὴν ἀρχῶν ἀγνοῦν. Magis placet scriptura codicis Bocharti, ἀρχῶν ἔχοντ.

In Caput VI.

Θεοφίλου εἰσαγεί τον ἐσδόν. Hunc Theophilum Philostorgius perpetuo Indum vocat, ut videre est in excerptis ex lib. 3. & 4. sic autem dictus est Theophilus, seu quod oriundus esset ex India, seu quia legatus ad Indos, sive Æthiopes missus fuerat à Constantio, quemadmodum docet Philostorgius. Certè Gregorius Nyssenus in lib. 1. contra Eunomium, Theophilum hunc Blemmyem vocat, aitque familiarem illum fuisse Cæsaris Galli; quod quidem testatur etiam Philostorgius in lib. 4. Locus Gregorii Nysseni sic habet; γνώσκει πλὴν καινοφανίαν τῶν πλείων καὶ ὁ βλέμμυς Θεοφίλ. ἢ συνωπνηχθῆναι τὸν γάλλων προὔπαρχόν, ὁ αἰτί. εἰς τὰ βασίλειον δι

A ἀπὸ παροδύτο. Nisi forte dicamus Blemmyas perinde ac Æthiops eorum vicinos, à Veteribus Indos esse appellatos. Sane Blemmyes Mauri etiam dicti sunt, uti discimus ex Ammonio in lib. de cæde Patrum in monte Sina.

σαβα ἢ πάλαι. In MS. codice Samuelis Bocharti scribitur σαβα. Quam lectionem confirmat Stephanus Byzantius, qui metropolim ipsam ita dictam esse testatur in voce σαβα. Arrianus verò in periplo maris Erythraei, urbem ipsam σαβα nominat, populos vero Sabaitas qui eidem Regi parebant cui Homeritæ. Proinde Sabæos ab Homeritis distinguunt Arrianus. Uranius quoque in lib. 1. Arabicorum, Sabæos ab Homeritis separat, ut videre est apud Stephanum in voce χατσαμάται.

In Caput VII.

Φυρὴν ἀπὸ βασιλείς ἰτιμίλατο. Post vocem ἰτιμίλατο apponenda est finalis distinctio, deinde scribendum est φυρὴν ἢ ἀπὸ, &c. In MS. codice Samuelis Bocharti pro ἰτιμίλατος scriptum inveni ἰτιμίλατος.

In Caput VIII.

Ὅτι ἔστι ἀγαπητὸν. De hoc Agapeto plura habet Suidas in voce ἀγαπητὸν ex Philostorgio. Quamquam apud Suidam Eusebius Pamphyli ponitur pro Philostorgio. Atqui Eusebius Pamphyli in Ecclesiastica Historiâ nusquam mentionem fecit Agapeti. Proinde memoriæ vitio lapsus Suidas, Eusebium posuit pro Philostorgio. Nam ea quæ de Agapeto referuntur à Suida, profus conveniunt cum us quæ ex eodem Philostorgio refert Photius.

In Caput IX.

τῆς πολιτείας πολυτελεῖς νόμοι. Hujus loci sensum non est assecutus Interpres, ut ex versione ejus apparet. Sic enim vertit: Omnemque aliam absolutissimam dispositionis ornatum in ea constituisse. Non hoc dicit Philostorgius, sed ait Constantinorum civitatis CP. honorem mirum in modum auisset, adeo ut par esset honori civitatis Romanæ. Privilegia scilicet concessit civibus CP. æqualia privilegia quibus fruebantur cives Romani. Tale fuit jus Italicum, quod Constantinopolitanis postea concessum est lege Valentis Augusti, ut legitur in codice Theodosiano.

In Caput X.

τιλιυτίαντ & δδ. Alexandri Constantinopoli-
tani Episcopi obitum rectè Philostorgius refert
principatu Constantini Maximi. Sed quod Euse-
bium Nicomediensem in ejus locum subrogatum
esse scribit, in eo fallitur, licet Theodorus in lib. 1.
Ecclesiasticæ Historiæ, idem quoque scribat. Qua
de re vide quæ notavi in lib. 2. Observationum Ec-
clesiasticarum ad Socratem atque Sozomenum, ca-
pite primo.

In Caput XI.

Pag. 473. χρίνη τινὲς ἐπὶ τούτῳ ἐξαρτημέναι. Malim scri-
bere ἐπὶ τούτῳ.

ἐκπεδύθη. Rectius in MS. codice Samuelis
Bocharti scriptum est, ἐκπεδύθη. Et paulò post
ubi antea legebatur, τῶν μὲν χειροτονθέντων, ex
eodem codice emendavi χειροτονθέντων.

πὸς τὸ δίκυλον καὶ εἰσέρχεται. Non dubito quin
scribendum sit, εἰς τὸ δίκυλον καὶ εἰσέρχεται; vel po-
tius αὐτὸν μὲν δίκυλον καὶ εἰσέρχεται.

ἐκφυγὸν διανομήν. Leges Grammaticæ pos-
tulant ut scribamus διανομήν. Interpretem in
hujus loci versione lapsam esse mirum non est;
quippe qui Græcæ linguæ prorsus fuerit ignarus.

ὁ παρὼν χρίνη & ἔχει. Assentior doctissimo viro
Lucæ Holstenio, qui ad latus sui codicis emenda-
vit χρίνη; quam emendationem confirmant sequen-
tia. Ad hanc enim interrogationem Eusebii mu-
lierilla sic respondet: ἰσχυροὶ ἢ δέσποτα ἢ γὰρ ἔγω-
γε, ἢ κληρονομία, ἢ ἄνδρῶν τοιούτων ἀρχαῖς ἢ δε-
νὲς φυλακῶν καταγναίαι. Id est: *Bona verba, Do-
mine. Non enim tantopere insanio, ut cuiquam ex
confessione tantorum virorum crimen fœdæ libidinis
objicere auserim.*

Pag. 474. πέντασι σιδεραῖς ἐνδυσάμενοι. Lego ἐνδυσάμε-
νοι.

In Caput XIII.

ἀλλὰ μὴδὲ ἀντικειμένη. In MS. codice Samue-
lis Bocharti scriptum inveni, ἀλλὰ μὴδὲ αὐτῆς κί-
νηται. Quæ licet corrupta sit lectio, viam tamen
ad veram scripturam nobis ostendit. Scribo igitur,
ἀλλὰ μὴδὲ ἀπὸ κινήσεως ἢ δεισμῶν καὶ πλογῶν συζη-
ρήτων, &c.

καὶ τὸ ἰουσεβέντων. Sic etiam legit Nicephorus,
ut videre est in libro 8. cap. 31. Magis tamen pla-
cet conjectura Lucæ Holstenii, qui ad latus sui codi-
cis annotavit legendum sibi videri ἰουσεβέντων.

In Caput XVI.

ἀπαράφωτον πλὴν ἀσέβειας. Procul dubio scri-
bendum est ἰουσεβείας, ut legitur in MS. codice Bo-
charti.

Pag. 475. διαμαρτυρομένη. Quis non videt scribendum

A hic esse διαμαρτυρομένην. Certè in MS. codice Bo-
charti legitur διαμαρτυρομένη.

In Caput XVII.

κλιυτίαντ δὲ οἱ τὸ μῦθον κέκλιοντες. Hujus loci emen-
datio debetur codici Bochartiano, in quo ita scribi-
tur: καὶ ταύτων εἰς ἐράστασον τὸν προκαταλαβόντα τῶν
παίδων κλιυτίαν, δέει μὴ τι κέκλιοντες ὑπὸ αὐτῶν
ἔμοιον ὑποσώζωαι. Sic etiam Lucas Holstenius ad la-
tus sui codicis emendarat, retento tamen articulo
τῶ. Verum si articulus iste retineatur, expun-
gendum erit adverbium μὴ, & locus ita legendus:
δέει τὴ κέκλιοντες τι ὑπὸ αὐτῶν ἔμοιον ὑποσώζωαι.

ὡς ἔπεισας. Dudum conjeceram scribendum esse,
ὡς ὑπέπεισας. Conjecturam meam postea confirma-
vit codex Bocharti, in quo ita disertè scriptum in-
veni.

In Caput XVIII.

Θυσίαις τεύλασσειδαι. Non immeritò Photius re-
prehendit Philostorgium, quòd dixerit Constanti-
ni statuam victimis & sacrificiis cultam esse à Chri-
stianis. Id enim prorsus commentitium est, & à
religione Christianorum alienum. Sed quod ait
Philostorgius lucernas & cereos ad ejus statuam ac-
cessos fuisse, precesque ei allegatas, & morborum
curaciones ab eo postulatas, id verissimum est, nec
reprehendi debuit à Photio. Idem certè testatur
Theodorus in lib. 1. Hist. Eccles. cap. ult. & ex
eo Nicephorus in fine libri septimi. Auctor quo-
que Chronici Alexandrini, Gallicano & Symmacho
Coll. de hac Constantini statuaita scribit: ποιήσας

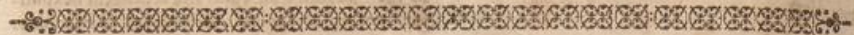
ἰαυτὴν ἀπὸ τῶν ἐλλῶν δὲ τῶν ἑορῶν κερησομένῳ, βασιλέ-
αυτῶν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς πλὴν τῆς αὐτῆς πόλιως
καὶ αὐτῶν κερησομένῳ, κελύβας κατὰ πλὴν αὐτῶν ἡμέ-
ρας τῶν ἡμερικῶν ἡμερικῶν εἰσίναι πλὴν αὐτῶν τῶν ἑορ-
ῶν ἐλλῶν, δεικνυομένῳ ὑπὸ τῶν στρατιωμάτων μὴ
χλανιδίων καὶ καμπάσιων, πάντων κατιχθέντων κηρῶν
λιυκῶν, φεινέριδαι τὸ ἔχημα τὸν ἀνο καμπῶν καὶ ἐρ-
χίδαι εἰς τὸ σκάμμα κατέρατι τῆ βασιλείας κα-
θίσματ & καὶ ἐπιερίδαι καὶ καιρὸν βασιλείας, καὶ
προσκυνεῖν πλὴν ἐλλῶν τῆ αὐτῆ βασιλείας κωνσταντίνου
καὶ τῆς τῆς αὐτῆς πόλιως. Id est: *Cùm fecis-
set sibi aliam statuam ex veteri quodam simulachro,
inauratam, quæ dextrâ manu gestabat fortunam ur-
bis Constantinopolitana, quæ ipsa quoque erat inaurata.
Jussitque ut eo die quo Circenses ob natalem
urbis Constantinopolitana edebantur, inirores ead-
em statuam simulachri, deductâ à militibus, lanas &
campagos, seu calceos habentibus, & cereos albos ma-
nu gestantibus; neque curvis quo statuam vehebatur
circumiret superiorem campum, & ad Scamma pro-
cederet ex adverso imperialis solis; neque Imperator
qui temporibus illis regnaret, è solio assurgens adora-
ret statuam ejusdem Imperatoris Constantini, & for-
tuna urbis Constantinopolitana. In Græco textu
emendavi, καμπάσιων pro γαμπάσιων. Præterea
correxī ἐπιερίδαι τὸν κατὰ καιρὸν βασιλείας.
Quam emendationem confirmat Hefychius in
libro de originibus urbis Constantinopolitanae
sub finem. Verùm dubitare quis non immeritò
possit, utrum hanc Constantini statuam intel-
ligat Philostorgius hoc loco, an alteram potius*

Pag. 476

ex aere radiatam, quam idem Constantinus in foro urbis Constantinopolitanae sibi erexerat supra columnam Porphyreticam, de qua loquitur Auctor Chronici Alexandrini, Januario & Justo Coss. Hanc igitur statuam, quam posteriore loco nominavi, potius intelligi puto à Philostorgio, duas ob causas. Primum, quia Philostorgius eam statuam Porphyreticæ columnæ impositam fuisse dicit. Quod quidem verum est de posteriore statua Constantini, non autem de priore. Secundò,

Aquia Philostorgius ad illam Constantini statuam crebros ac penè quocidianos populi conventus fuisse scribit; quod quidem statuae illi, quæ erat in foro Constantini supra columnam porphyreticam, melius convenit. Statua autem illa, *ἡ τοῦ σταυροῦ*, quæ fortunam urbis dextrâ manu gestabat, semel tantum quotannis ab Imperatore & populo adorabatur in Circo, ut testatur Hesychius de originibus Constantinopolitanis, & Auctor Chronici Alexandrini.

HENRICI VALESII
ANNOTATIONES
IN LIBRUM TERTIUM
ECCLESIASTICÆ HISTORIÆ
PHILOSTORGII.

In Caput IV.

Pag. 477 **K**Αὶ τὸν σολομῶντα φησὶ γράσει. Nicephorus in libro octavo capite 35. hunc Philostorgii locum describens, ita legit: *ἢ ἡ σολομῶντι παραγγεῖναι λόγῳ ἔχει πάλιν τὸν βασιλεῦσαν.* Ego Photium scripsisse puto: *ἄρως τὸν σολομῶντα.*

ἐκπεριτομον δὲ τὸ ἴδιον. Scribendum est procul dubio *ἡμπεριτομον*, quemadmodum præferunt scripti codices, Scoriacensis scilicet & Bochartianus, quam scripturam confirmat etiam Nicephorus in lib. 8. capite citato.

ἄρως τῶν τοῖς ἢ διαπεριεβύηται. Scribe meo periculo, *ἄρως τῶν τοῖς*; Sic enim postulant leges Grammaticæ.

ἢ ἀλήθει. Scribendum mihi videtur *ἢ πηθεῖ*, quam scripturam in interpretatione mea expressi. Certè vulgata lectio ferri non potest.

κακῶς δὲν αὐτὴ ἢ τὰ. In MS. codice Bocharti scriptum inveni, *κακῶς δὲν αὐτὴς* per compendium. Quod cum non intelligeret Gothofredus, edidit *αὐτὴς*; quæ vox nihil est. Sed procul dubio legendum est *αὐτοῖς*, supple *ἀμπεριτομαῖς*. Scribendum etiam videtur *χάραν ἑσων*.

ἄρως τῶς θηκῆν ἂν καλυμμένων. Assentior Lucae Holstenio, qui ad latus sui codicis annotavit legendum sibi videri, *ἄρως τῶς θηκῆν ἂν καλυμμένων*. Quamquam *ἄρως* retineri etiam potest eodem sensu. Porro ab his Divais ait Philostorgius obsidem missum esse ad Constantinum Magnum, Theophilum Indum, dum adhuc esset adolescens. Erat igitur hic Theophilus Divais, ortus ex Diva insula

maris Indici. Hujus nationis Indicæ meminit Ammianus Marcellinus, in libro 22. pag. 211. editionis nostræ: *Hinc nationibus Indici certatim cum donis Optimates mittentibus ante imperis abusive Divis & Serindivis.* Quo in loco Divi quidem sunt, quos Divos vocat Philostorgius, qui Divu, vel Devu insulam incolunt. Hæc est fortasse insula quæ Diu vulgò vocatur, ad ostium Indi fluminis sita, Regi Cambajæ obnoxia; quam describit Hieronymus Olorius in libro 9. de rebus Emanuelis. Quod spectat ad Serindivos, assentior viro doctissimo Samueli Bocharto, qui Serindivos ait esse incolas insulæ Seilan, quæ & Serandib. Arabicè dicitur. Quam eandem esse cum Taprobane, multis argumentis probat Bochartus in libro primo de coloniis Phœnicum, capite ultimo.

ἰσὸν λαθεῖν ἄρως τῶν ἡμετέρων ἀξιωμα. Id per invidiam atque æmulationem ab Ariani factum esse opinor. Nam cum Athanasius paulò antè hæc tempora Frumentium Catholicum Episcopum ad Axumitas misisset, ut ex Rufino refert Socrates atque Sozomenus, Ariani Athanasii gloriæ invidentes, ut suum dogma in illis regionibus disseminarent, Theophilum Indum eò mittendum curarunt; quem Episcopi dignitate decorarunt, ut illum opponerent Frumentio. Quin etiam suaserunt Constantio Imperatori, ut ad Tyrannos Axumitarum (sic enim Regulos earum nationum appellare consueverant, ut docet Arrianus in Periplo maris Erythraei) litteras scriberet, quibus poscebat ut Frumentius ex illis regionibus eiceretur, ut testatur Athanasius in Apologetico.

εις το κάλλισα. Rectius in codice Bocharti legitur εις το μέγισα κτισμασιον, quemadmodum etiam scriptum est apud Nicephorum in lib. 9.

Pag. 478. Η άκοντι άγιοπλιων. In MS. codice Samuelis Bocharti scriptum inveni, η άγον το αντιπλιον κατιδου. Quae lectio procul dubio vulgatae praefenda est. Neque enim αντιπλιον, non convenit tamen huic loco. Posset etiam legi η άπων το αντιπλιον. Porro de Judaeorum malicia, qui Theophili praedicationi obstitabant, testatur etiam Metaphrastes in martyrio S. Arethae & sociorum, cujus locum jam protulit Gothofredus in Annotationibus. Nec quicquam cause erat, cur Gothofredus dubitaret utrum e Philostorgio, an ex Nicephoro narrationem illam hausisset Metaphrastes, cum Nicephorus longē posterior sit Symcone Metaphraсте.

In Caput V.

άσθηστροπικος. Existimavi aliquando scribendum esse άσθηστροπικος. Nunc tamen vulgatam lectionem retinco; eadem enim voce utitur Philostorgius in lib. 2. cap. 16.

In Caput VI.

κατακειται της ερουθρας. Rectius in MS. codice Bocharti scriptum est, κατακεινται, quomodo etiam legit Nicephorus.

Επι πλειστον μη κινημεν. Scribendum est procul dubio μη κινημεν una voce, ut habent MSS. codices. Atque ita etiam legit Nicephorus in lib. 9. cap. 18.

η το μιν αυτης εν' αργυριω χωρει κλισμα. Assentior doctissimo viro Luca Holstenio, qui ad latus sui codicis hunc locum ita interpretatus est: Et unius quidem usque ad clysmam Aegypti tendit. Scribendum est igitur η ε μιν, &c. Nicephorus tamen in hoc Philostorgii loco legit το μιν, articulum hunc jungens cum vocabulo κλισμα. Sic enim locum expressit in capite 18 libri noni: ων το μιν εν κλισμα ταυτης εσ' αργυριω χωρει, εσθα δη τελυτα το πλεω σπουνημιαν φερον αυτης. Sed procul dubio falsus est Nicephorus, quippe qui non animadvertit Clysmam esse civitatem Aegypti, ad Arabicum sinum sitam. De qua Bochartus multa notavit in libro de sacra Geographia pag. 122. erudite omnino. Sed non probo quod eandem vult esse Arsinoem, contra Ptolemæi auctoritatem, qui eam à Clysmā distinguit. Nec probo quod idem Bochartus scribendum esse dicit κλισμα; quæ vox Græca non est. κλισμα enim Græci omnes eam vocant, ωσθη το κλιζεν, eo quod maris Erythraei fluxus eam urbem alluat. Ex eo autem portu solvebant qui ab Aegypto in Indiam navigabant, ut docet Lucianus in Pleudomanti.

καθ' ε τελυτα το επανυμον φερον. Hunc Philostorgii locum Nicephorus non intellexit, ut ex verbis ejus supra citatis colligere licet. Sed neque Gothofredus, neque Holstenius verba Philostorgii

A intellexerunt. Sic enim vertit Gothofredus: Ubi nomen suum retinens occidit. Holstenius vero ad oram sui codicis pro verbo occidit, emendat definit. Atqui hoc non dicit Philostorgius, sed ait, sinum illum maris Erythraei, qui ad Aegyptum tendit. nomen accipere à loco in quo definit; id est, sinum illum vocari clysmā ex nomine urbis in qua terminatur. Eodem modo quo alter sinus maris Erythraei qui in Palaestinam fertur, Elaniticus cognominatur ab urbe Elana, quæ eadem est cum Aila, ut notavit Bochartus in libro de colonis Phœnicum capite 44. Totum igitur hunc locum ita distinguendum puto, εσ' αργυριω χωρει. κλισμα καθ' ε τελυτα το επανυμον φερον: ubi εσ' αργυριω ponitur pro εσ' αργυρατω. Sic paulo post Philostorgius dicit εν παλαισινε ερχεται.

B δι' η παλαιη το ισραηλιτικον. Idem testatur Auctor Itinerarii Antonini Martyris p. 31. Et transcendentes venimus in locum ubi intraverunt mare. Ibi que est oratorium Moysi, & civitas parva que dicitur Disma, ad quam naves de India veniunt. In loco vero ubi transferunt, exiit mare de majore pelago, & extendatur in multis millibus, quia habet accessa & recessa. Recedente autem mari apparet omnis submersio Pharaonis. Ita legitur hic locus in Manuscriptis codicibus, sed pro Disma procul dubio scribendum est Cisma. Eiusdem urbis iterum meminuit pag. 32. Et inde exeuntes, venimus in civitatem que dicitur Disma. Verum hoc loco Manuscripti codices cisma diferte scriptum habent.

εν αργυρω της ερουθρας. In codice Samuelis Bocharti scriptum inveni τοις ερωθρας. Quam scripturam magis probo, ut hic fit sensus, ad sinistram partem maris Erythraei externis illac navigantibus habitant Auxumita. Singula enim maria & sinus habent dextrum & sinistrum latus, respectu scilicet eorum qui sinus illos ingrediuntur. Ita dextrum ac sinistrum latus Ponti Euxini distinguunt Geographi. Nicephorus quoque in hoc Philostorgii loco legit τοις ερωθρας; sed locum aliter interpolavit. Sic enim habet, ταυτης τοικω της ερουθρας τοις ερωθρας μερεση εν αργυρω, αυξυμιται εισιν. Id est, ut vertit Langus: In rubri istius maris partibus exterioribus, ad sinistram Auxumita sunt. In quibus verbis nullus est sensus.

αλεξανδρεω δει σθη τυτοις. Scribendum puto αλεξανδρεω δη τοις μακεδων εκ της συβιας ανασθησ, &c. Atque ita legit Nicephorus.

In Caput VIII.

επειτα η η πλεω αλλω η ταυπω η η πλεω αλλω. Pag. 480. Sic etiam scribitur hic locus in codice Bocharti & apud Nicephorum. Verum in codice Scoriacensi ita legitur, επειτα η η πλεω αλλω διαμοιζομενη, &c. Expunctis quinque illis vocibus, quæ prorsus inutiles sunt ac superflua.

η ελικα διασπων. Vetusissima est hujus loci depravatio, quam retinuit etiam Nicephorus. Non dubito tamen quin hic locus ita scribendus sit, η εις ελικα δισα τοπων ων δεισι ποιηλωτατω κλαδεις, &c.

η αυτων αναρχιδω. In Manuscripto codice Samuelis

muelis Bocharti legitur λ $\nu\alpha\nu$ $\alpha\nu\alpha\chi\acute{\iota}\delta\alpha\upsilon$. Sed melius scribitur in Nicephoro $\nu\alpha\nu$.

In Caput IX.

$\tau\acute{\omega}$ $\delta\epsilon$ $\epsilon\pi\iota\theta\epsilon\tau\acute{\iota}\mu\epsilon\nu\tau\epsilon$ $\epsilon\pi\lambda\sigma\omega$. In codice Bocharti, & apud Nicephorum in lib. 9. legitur $\tau\acute{\omega}$ $\epsilon\pi\lambda\sigma\omega$. Ego vero mallet scribere $\tau\acute{\omega}$ $\epsilon\pi\lambda\sigma\omega$. Id est: *Ob copiam ac vim undarum, quae identidem alia super alias adflunt.* Joannes quidem Langus qui Nicephorum Latine interpretatus est, totum hunc locum ita vertit: *Ubi unda eorum continuè & confestim confluentes, vi & magnitudine sua directum eos deinde cursum tenere cogunt.* In margine codicis Bochartiani annotatum est, scribendum esse $\epsilon\pi\acute{\iota}$ $\tau\acute{\omega}$ $\epsilon\pi\lambda\sigma\omega$ $\chi\omega\epsilon\upsilon\sigma\tau\epsilon$.

Pag. 481. $\mu\acute{\omicron}\lambda\iota\delta'$ $\alpha\nu$ $\epsilon\lambda\lambda\eta\delta\eta\lambda\omega\nu$. Codex Bocharti habet $\mu\acute{\omicron}\lambda\iota\delta'$ γ' $\alpha\nu\lambda\lambda\eta\delta\eta\lambda\omega\nu$. Et paulo post ubi legitur $\epsilon\pi\omega$ τ' $\epsilon\pi\acute{\iota}$ $\tau\acute{\omega}$ $\tau\acute{\iota}\chi\mu\epsilon$, idem codex scriptum habet $\epsilon\pi\acute{\iota}$ $\tau\acute{\omega}$ $\chi\epsilon\lambda\lambda\omega\sigma$. Quomodo etiam legitur in Nicephoro. Quam quidem scripturam vulgatæ lectioni longe antepono.

χ $\tau\acute{\omega}$ $\beta\epsilon\iota\theta\rho\nu$ $\epsilon\theta\omicron\mu\alpha\rho\tau\eta\lambda\omega$. Hunc locum emendavi ex Manuscripto codice Bocharti, in quo disertè legitur $\epsilon\theta\omicron\mu\alpha\rho\tau\eta\lambda\omega\nu$, quemadmodum etiam scribitur apud Nicephorum. Mox ubi antea legebatur $\delta\iota\alpha$ $\tau\acute{\omega}$ $\tau\acute{\iota}\epsilon$ $\chi\alpha\rho\epsilon\upsilon\sigma\mu\epsilon\alpha$ $\alpha\acute{\iota}\nu\alpha\sigma\alpha\upsilon$, ex iisdem codicibus restitui $\tau\acute{\omega}$ $\chi\alpha\rho\epsilon\upsilon\sigma\mu\epsilon\alpha$, qua emendatione nihil certius.

$\tau\acute{\omega}\epsilon$ $\mu\epsilon\gamma\acute{\iota}\sigma\tau\omicron\upsilon\delta\epsilon$ $\kappa\alpha\lambda$ $\pi\acute{\omega}\mu\alpha\sigma\tau\iota\nu$. Procul dubio scribendum est $\alpha\nu\tau\acute{\omega}\epsilon$ supple $\tau\acute{\omega}\epsilon$ $\gamma\eta\epsilon$, quemadmodum legitur in codice Bocharti, & apud Nicephorum. Caterum non assentior Philostorgio, qui versum hunc Davidis ex Psalmo 23. *Ipse super maria fundavit eam*, &c. de aquis subterraneis intellexit. Explicandus potius est versus ille juxta sententiam Veterum, qui terram Oceano velut fundamento superflare crediderunt. Idem certè repetitur in Psalmo 135.

χ $\tau\acute{\omega}$ $\beta\alpha\tau\tau\eta$ $\alpha\nu\tau\acute{\omega}\epsilon$ $\epsilon\pi\alpha\sigma\tau\iota\nu$ $\gamma\mu\lambda\iota$. Etiam hoc loco scribendum est $\alpha\nu\tau\acute{\omega}\epsilon$. Quod si vulgatam scripturam retinere voluerimus, vox $\alpha\nu\tau\acute{\omega}\epsilon$ referenda erit ad vocabulum $\kappa\alpha\lambda$ $\pi\acute{\omega}\mu\alpha\sigma\tau\iota$, quæ nihil aliud quam sinum seu gremium terræ significat.

In Caput X.

$\kappa\alpha\tau'$ $\epsilon\tau\epsilon\theta$ $\iota\omega'$ $\alpha\nu\tau\acute{\omega}\epsilon$. Assentior Lucæ Holstenio, qui ad latus sui codicis annotavit scribendum esse $\kappa\alpha\theta\epsilon\tau\omega\epsilon$, id est, *perpendiculariter.*

$\epsilon\pi\omega$ $\gamma\eta$ δ' $\alpha\sigma\alpha\epsilon$ $\beta\eta$. Scribendum est procul dubio, $\delta\upsilon\tau\epsilon\rho$ $\gamma\eta\epsilon$, quemadmodum legitur apud Nicephorum. Idque ex sequentibus manifestè convincitur.

$\omega\acute{\iota}\varsigma$ $\epsilon\iota\kappa\acute{\omicron}\lambda\omega$. Deesse videtur verbum. Quod suppleri potest hoc modo: $\omega\acute{\iota}\varsigma$ $\epsilon\tau\iota\nu$ $\epsilon\iota\kappa\acute{\omicron}\lambda\omega$.

In Caput XI.

$\pi\acute{\omega}\lambda$ $\pi\omicron\iota\kappa\iota\lambda\iota\alpha$. Mallet scribere $\tau\eta$ $\pi\omicron\iota\kappa\iota\lambda\iota\alpha$ Pauli postetiam $\delta\upsilon$ $\lambda\omicron\sigma\tau\acute{\epsilon}$, me lego pro $\delta\upsilon$ $\psi\lambda\omicron\sigma\tau\acute{\alpha}\tau\omega\epsilon$. χ $\alpha\lambda\lambda\alpha\iota\varsigma$ $\pi\omicron\lambda\lambda\omega\nu$ $\zeta\omega\omega\nu$ $\epsilon\iota\delta\epsilon\alpha\iota$. Non dubito quin scribendum sit, $\alpha\lambda\lambda\alpha\iota\varsigma$ χ $\alpha\lambda\lambda\alpha\iota\varsigma$ $\pi\omicron\lambda\lambda\omega\nu$ $\zeta\omega\omega\nu$ $\epsilon\iota\delta\epsilon\alpha\iota$. Id enim est longe elegantius.

A $\epsilon\pi\omega\theta\epsilon\tau\acute{\iota}\mu\epsilon\nu\tau\epsilon$ $\epsilon\pi\lambda\sigma\omega\mu\epsilon\alpha$. Scribendum puto $\epsilon\pi\omega\theta\epsilon\tau\acute{\iota}\gamma\omicron\mu\epsilon\mu\eta$. Refertur enim ad vocem quæ precessit, $\tau\eta\iota$ scilicet. Mox legendum existimo: $\mu\alpha\rho\tau\acute{\epsilon}\mu\alpha$ $\tau\epsilon$ $\mu\alpha\lambda\lambda\omega\nu$ $\epsilon\tau\iota\nu$ η $\delta\epsilon\zeta\omega\omicron\mu\epsilon\mu\eta$, addito vocabulo η , id est: *Vox Sphingis gravis magis est quam aënis.*

In Caput XII.

$\iota\nu\acute{\iota}\nu\alpha\iota$ $\alpha\nu\tau\acute{\omega}$ $\pi\acute{\omega}\lambda$ $\epsilon\pi\iota\sigma\kappa\omicron\pi\lambda\omega$. Hunc locum emendavi ex codice Samuelis Bocharti, in quo disertè scriptum habetur $\epsilon\pi\iota\sigma\iota\upsilon\alpha\iota$ optime.

χ $\tau\acute{\omega}\varsigma$ $\mu\epsilon\tau'$ $\delta\lambda\omega\sigma$ $\mu\eta$ $\epsilon\pi\omega\theta\epsilon\tau\acute{\iota}\chi\epsilon\upsilon\delta\alpha\upsilon$. Hunc locum non intellexit Gothofredus, sicut ex versione & notis ejus apparet. Putavit enim Philostorgium id dicere, Athanasium dum per Palæstinam transiret, cunctos Episcopos ad consubstantialis fidem prædicationibus suis traduxisse. Atqui contrarium dicit Philostorgius: Athanasium scilicet cunctos Palæstinæ Episcopos ad quos accesserat, hortatum esse, ut consubstantialis fidem amplecterentur. Sed nullum monitis ejus obtemperasse præter Aetium. Et hæc quidem falsa esse testatur Synodus Episcoporum Palæstinæ, quæ eo tempore à Maximo Hierosolymorum Episcopo collecta est, ut scribit Athanasius in Apologetico.

$\delta\epsilon\upsilon\alpha\iota$ $\delta\omicron\kappa\epsilon\iota$ $\epsilon\mu\omega\epsilon$. Hunc locum præclare restitui ex MS. codice Samuelis Bocharti, in quo disertè ita scribitur, $\delta\epsilon\upsilon\alpha\iota$ δ' $\omicron\upsilon\delta'$ $\epsilon\mu\omega\epsilon$ $\delta\epsilon\zeta\omega\tau\acute{\alpha}\tau\epsilon\upsilon$ $\delta\iota\kappa\lambda\omega$, &c. Porro Interpres suam Græcæ linguæ imperitiâ in hoc præcipuo loco patefecit, dum Aetium ob adulterii crimen in crucem sublatum, fractis cruribus interiisse censet. Mox pro $\epsilon\kappa\omega\lambda\lambda\alpha\kappa\alpha\varsigma$ $\epsilon\theta\upsilon\lambda\omicron\tau\alpha$, in Bocharti codice MS. scriptum inveni $\epsilon\theta\upsilon\lambda\omicron\tau\epsilon$, quod magis probo.

η $\kappa\alpha\tau\alpha$ $\mu\alpha\chi\epsilon\mu\iota\alpha\nu\acute{\iota}\nu$ $\delta\iota\omega\lambda\epsilon$. Maximianum pro Maximino posuit Philostorgius.

In Caput XIV.

$\pi\acute{\omega}\lambda$ $\delta\mu\acute{\omicron}\delta\epsilon\zeta\alpha\nu$ $\sigma\mu\omega\alpha\gamma\omega\lambda\omega$. Non assentior Gothofredo, qui $\pi\acute{\omega}\lambda$ $\delta\mu\acute{\omicron}\delta\epsilon\zeta\alpha\nu$ $\sigma\mu\omega\alpha\gamma\omega\lambda\omega$, *Orthodoxostive Homosianus* esse credidit. Rectius Lucas Holstenius hæc verba de Arianis intellexit, quibus Auctor fuit Aetius, ut ruptis omnibus amicitia & concordia vinculis, quibus hæcenus juncti fuerant cum Orthodoxis, peculiarem ac propriam factionem constituerent. Certè Holstenius ad oram sui codicis, hunc locum ita interpretatur: *In eadem fide consentienti sibi conventus, ruptis omnibus quibus cum aliter sentientibus conjungebantur amicitia & consuetudinis vinculis, contrariam hisce factionem ac constitueret, Auctor fuit.*

In Caput XV.

η $\epsilon\nu$ $\chi\epsilon\iota\lambda\eta$ $\gamma\epsilon\gamma\omicron\nu\epsilon$ $\sigma\upsilon\epsilon\iota\alpha$. Articulus η satis indicat nomen civitatis hic desiderari, ex qua oriundus erat Aetius. Certè Suidas in voce $\alpha\epsilon\tau\iota\omega$, Philostorgii locum hunc describens, Antiochiam Aetio patriam assignat. Nicephorus verò in lib. 9. hunc Philostorgii locum ita expressit: $\pi\alpha\sigma\tau\epsilon\iota$ $\delta\epsilon$ $\alpha\nu\tau\acute{\omega}$ η $\kappa\alpha\iota$ η $\sigma\upsilon\epsilon\iota\alpha$ $\lambda\omega$. Quem sequutus Gothofredus

hæc Philostorgii verba ita interpretatus est: *Actio patriam fuisse Coelen Syriam.* Verum hæc locutio impropria est, patria enim cujusque dicitur, non provincia ex qua oriundus est, sed civitas aut vicus ejus provincie. Observavi tamen patriam vocari solere à Philostorgio provinciam, ex qua quis ortus est. Sic in c. 8. lib. 4. Philostorgii, & in cap. 3. lib. 6.

τῶν ἐν στρατείᾳ διασπαρῆσιν ἐπιτηδεύοντων. Rectius apud Suidam hic locus refertur hoc modo: ὁ ἢ πατὴρ αὐτοῦ τῶν ἐν στρατείᾳ διασπαρῆσιν ἐπιτηδεύοντων γινόμενος ἐτεβήκει. Ac primum quidem ἐν στρατείᾳ, libentius lego cum Suida, quam ἐν στρατείᾳ, ut habeat nostri codices. Neque enim pater Actii armatam militiam secutus est. Sed Officialis fuit, sive Apparitor Præsidis provincie; quæ militia cohortalis dicebatur; eratque longè vilior castrensi militia. *στρατιῶν* certe pro officio & apparitione sumi, jam pridem observavi in Annotationibus ad Ammianum Marcellinum. Porro patrem Actii non militem fuisse, sed Officialem Præsidis, hinc conjicere licet. Primum, quia Philostorgius subdit bona ejus sisco addicta esse à Præside provincie; quod procul dubio factum nunquam esset, si pater ille Actii armatam militiam sequutus fuisset. Milites enim in alio foro judicabantur, in foro scilicet Judicum militarium. Præterea Suidas ex Philostorgio disertè scribit, parentes Actii fuisse viles ac pauperes; quod utique non diceret, si Actius militari genere ortus fuisset. *ἐπιτηδεύοντων* quoque, quomodo legitur apud Suidam, libentius amplector, quam *ἐπιτηδεύοντων*, vel *ἐπιτηδεύοντων*, ut legitur in codice Bocharti. Dicitur autem *ἐπιτηδεύοντων* pro *ἐπιματιεργῶν*.

δημοσιῶν. In MS. codice Bocharti, & apud Nicephorum in libro nono scriptum inveni *δημοσιῶν*, quod rectius mihi videtur. Alii dicent *δημοῦν*.

ἢ παυλίνου μὲν. De hoc Paulino, qui ab Episcopatu Tyri ad Antiochenam sedem translatus est, vide quæ notavi in Annotationibus ad librum decimum Historiæ Ecclesiasticæ Eusebii. Gothofredus enim graviter hic lapsus est, qui Paulinum hunc anno Christi 324. mortuum esse existimavit. Ab hoc Paulino distinguendus est alter Paulinus, qui post mortem Philogonii Antiochenensis Episcopi, paulò ante Synodum Nicænam, eandem Ecclesiam rexit; de quo multa observavi in Annotationibus ad Sozomenum, pag. 116. Hujus Paulini præter Hieronymum meminuit Nicephorus Patriarcha, in Chronogr. Zonaras in tom. 2. Ann. & Nicetas in Thesaurò orthodoxæ fidei; qui tamen eum cum Paulino Tyriorum Episcopo, qui post Eustathium ad Antiochenam sedem translatus est, perperam confuderunt.

ἐν λέγων ἀμιλλαν. In codice Samuelis Bocharti scriptum erat *ἀμιλλαις*, sed per compendium. Quæ scriptura videtur etiam fuisse in codice Gothofredi; quam ille, utpote in Græcis exemplaribus legendis parum exercitatus, minimè intellexit. Nicephorus quoque ita videtur legisse; sic enim hunc Philostorgii locum expressit, *ἀμιλλαις ἴσῳ*.

ἀπὸ αὐτοῦ ἢ ἐὺλαλίῃ. Hic locus Philostorgii

integrior extat apud Suidam in *ἀέρι*, hoc modo: *ἰπεί ἢ παυλίῃ ἐτεβήκει, ἐὺλαλίῃ ἔπειτα ἢ εὐλαλίῃ ἀπὸ τῶν διασπαρῆσιν ἔχοντων τὸν ἄρτον, &c.* In Chron. B. Hieronymi, & in Chronographia Nicephori Patriarchæ, Eulalius 25. numeratur Episcopus Antiochiæ post Apostolos; qui tamen potius 26. dicendus erat. Nam Paulinus Tyriorum Episcopus, qui ab illis omisus est, inter Antiochenes Episcopos quintum ac vicissimum locum obtinuit. Porro quod Philostorgius dicit Eulaliū vicissimum tertium fuisse post Apostolos, id non ita intelligendum est, quasi omnes Apostoli Antiochenam sedem obtinuerint; solus enim Petrus Antiochenam cathedram tenuit, ut inter omnes constat. Sed quod ab uno Apostolo gestum est, id ab omnibus simul Apostolis gestum esse dicitur, ob collegium & consortium Apostolatus. Quemadmodum in edicto unius Præfecti Prætorio jubere dicebantur etiam cæteri, propter auctoritatem ejusdem potestatis, ut scribit Auctor quæstionum Veteris & Novi Testamenti, capite 79. Ecclesia itaque ab uno Apostolo fundata, ab omnibus simul Apostolis rectè dicitur constituta. Certè Eusebius in libris Historiæ Ecclesiasticæ, Apostolicarum sedium successiones enumerans, Episcopos illarum semper vocat Apostolorum successores. Verbi gratiâ, Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopos enumerans, non solius Marci, sed generaliter Apostolorum successores nominat; idem quoque observat in Episcopis Antiochiæ. Ita etiam Irenæus in libro primo, de Hygino loquens Romanæ urbis Episcopo, cum nonum locum Episcopalis successione tenuisse dicit post Apostolos; sed & Latinos eodem modo locutos invenimus: Certè Rufinus de adulteratione lib. Origenis ita dicit: *Clemens Apostolorum discipulus, qui Romanæ Ecclesiæ post Apostolos Episcopus & Martyr præfuit.*

τὴν διδασκαλίαν δημοσίᾳ. Hunc locum emendavi *pag. 487* ex codice Bocharti, in quo *δημοσίᾳ* disertè scribitur; & paulo post, *ἐν ἀμαθίᾳ*, optime procul dubio.

πῶ ἀναβαρῶν διασκόπει. Lucas Holstenius ad latus sui codicis emendavit, *δὲ ἰσοκόπει.* In Bocharti autem codice nescio quis annotavit, fortè scribendum esse *δὲ διασκόπει.* Ego malletm legere, *πῶ ἀναβαρῶν δ' ἐπισκόπει.*

ἀεροσάμηνον λεοντίν. Procul dubio scribendum est *ἀεροσάμηνον*, quemadmodum legitur in MS. codice Bocharti.

λέγει ἀπὸ τῆς ἰδίας δόξης συμμαλαεὶ. Assentior viro docto, qui ad latus codicis Bochartiani ad vocem *ἐπὶ*, annotavit scribendum videri *ἐπὶ*; qua quidem emendatione nihil certius. Interpres quidem Gothofredus in hujus loci versione turpiter hallucinatus est, cujus versionem Lucas Holstenius in suo codice ita emendat: *Ex Borborianorum aliquis rationibus propriam opinionem propugnans, cum eo congressus, penitus ipsum confutavit.*

παρηγομένη ἀπὸ σοφίας. Rectius in codice Bocharti scribitur *αὐτῆς*. Nec displicet conjectura Holstenii, qui in margine sui codicis annotavit scribendum sibi videri *παρσομένης*.

Pag. 488. *ἢ τῆς ἰατρικῆς ἐξήγησις.* Actium medicinae artem A
 leviter attigisse testatur etiam Gregorius Nyssenus
 in libro primo contra Eunomium, pag. 293. Cu-
 jus libros si legisset Jacobus Gothofredus, plu-
 rum enim ex eo utilitatis percipere potuisset; multa
 enim de Actio, ejusque studiis atque institutis il-
 lic refert Gregorius, quæ non leguntur in Philo-
 storgio. Cujusmodi illud est, Actium primò qui-
 dem Amperidis cujusdam servum fuisse, deinde ve-
 rò, nescio qua arte, manumissum, fabrum ærarium
 extitisse. Verba Gregorii Nysseni sic habent:
*ἐκδύνα γὰρ αὐτὸν ἦδ' ἄλλοι πλεὺθ' ἀλεείαν ἀμπελίδ' ὅτις
 κτενημένῃς αὐτόν. τὸ δ' ὅπως ἔβδ' ἰδοίμαι λήγειν,
 ὡς ἂν μὴ δέξαιμι κακοῦθ' ἔργον τῷ διουζήματι
 ὡπλοῦμαι εἶναι μὴ καμινιπλῶ, &c.* Quem locum
 prorsus infeliciter vertit Gretferus, hoc modo:
*Quippe illum, reliqua cultura vinea quam posside-
 bat (at quam jussu lacebo, ne videar odiosus nar-
 rationem auspicari) principio quidem factum esse
 fabrum caminarium, &c.* Hunc Gregorii Nysseni
 locum citat etiam Nicetas in Thesauro orthodoxæ
 fidei, lib. 5. cap. 30.

τὸ τοῦ ἄρα ἐξήγησιν. Malim scribere τὸ το
 εὐ &c. pro ἐξήγησιν, in codice Bocharti scri-
 bitur simpliciter ἐργαζόμενον.

In Caput XVII.

Pag. 489. *ὅς ἐβόμωζεν αὐτῶν.* Non dubito quin scribendum
 sit ὅς ἔβωζεν αὐτῶν εἰς πλεὺθ' ἁγίων μαθημάτων
 ἐκπαίδευσιν, &c.

παλὸν ἢ ἐπὶ τῷ ἑμοῦσι. In codice Bocharti scri-
 ptum inveni, ἔσπε τῷ ἑμοῦσι. Quare non dubito,
 quin scribendum sit hoc loco, ὑπὲρ τῷ ἑμοῦσι.
 Eundem errorem paulo antea observavi.

In Caput XVIII.

ὅς τῶν ἱερῶν τῆς ἀντιοχείας ὀροῦσιν. Assentior
 Gothofredo, qui hæc de Leontio, non autem de
 Eulstathio dici recte observavit. Ejusdem Leon-
 tii Antiochenensis Episcopi elogium extat in Chro-
 nico Alexandrino, pag. 672.

In Caput XIX.

διὰ πλεὺθ' ἐπιμιξίαν τῶν τῶ ἑμοῦσιον, &c. In ma-
 nuscriptis codicibus Scoriacensi & Bochartiano
 scriptum est: τῶν πρὸς τῶ ἑμοῦσιον, &c. Proinde
 malim legere, διὰ πλεὺθ' ἐπιμιξίαν πρὸς τῶν τῶ ἑμοῦ-
 σιον Σροσκίωντας; quanquam pro vocabulo
 ἑμοῦσιον, libentius hoc loco legerem ἑμοῦσιον.
 Ariani enim, quorum Antesignani erant Secundus
 & Serras, non communicabant Homusianis; sed
 iis tantum qui τῶ ἑμοῦσιον profitebantur. Ve-
 rum re attentius examinata; nihil hic mutandum
 cenleo. Ariani enim Homusianis eo quidem
 tempore in Oriente communicabant, ut docet So-
 crates in lib. 2. cap. 22.

In Caput XXI.

ἐγγράμιον ἀνατάξασθαι. Scribendum est συ-
 τάξασθαι, vel certe ἀνατάξασθαι.

In Caput XXII.

Κωρσαντία. In codice Bocharti *κωρσαντία* scri-
 bitur. Sed verum ejus nomen est *κωρσαντία*, ut
 in Annotationibus ad Ammianum Marcellinum
 observavi.

ὅτι ζῶων. Nemo non videt scribendum esse
 ζῶων, quamvis manuscripti codices repugnent.

In Caput XXIV.

τὰς γαλλίας ἢ ἰταλίαν διοείζουσι. In manuscriptis
 codicibus nostris hunc locum ita scriptum inveni:
τὰς γαλλίας ἢ ἰταλίαν διοείζουσι τῶν ἰταλιῶν. Ve-
 rum hæc voces *ἢ ἰταλίαν*, prorsus expungendæ
 sunt, ut superfluz. Certè Nicephorus in libro
 nono capite tricesimo secundo, hunc Philostorgii
 locum describens, duo hæc vocabula prætermittit.

In Caput XXVII.

ἐπὶ τ' αὐτῷ παροξύνουσι. Mallem scribere κατ'
 αὐτῷ. In manuscripto codice Samuelis Bocharti le-
 gitur, ἐπὶ ταυτόν. Paulo post, ubi legitur, τὰ καί-
 σαρα διαδέξαμεν, scribendum est *διεδέξαμεν*, ut in
 codice Bocharti scriptum inveni.

In Caput XXVIII.

ἢ τὸν μόντιον. Fallitur vir doctus, qui in mar-
 gine codicis Bocharti annotavit fortè scribendum
 esse *λιόντιον*. Hic enim est Montius: Quæstor
 sacri Palatii, de quo Ammianus Marcellinus lo-
 quitur in libro decimo quarto. Ejusdem memi-
 nit Gregorius Nyssenus in libro primo contra Eu-
 nomium, pag. 294. τὸ δ' ὅτι τὸν ὑπαρχοῦν δομντι-
 ῶν ἢ μόντιον ἀγνοεῖται τολμηδέντων, &c.

ὅτι λογιστὴν ἔχει σοι προχρεῖσθαι. Hunc lo-
 cum non intellexit Gothofredus. Nam Logistam
 quidem, Rationarium Præfeci Prætorio intel-
 lexit. *προχρεῖσθαι* vero accepit pro *διατάξασθαι*.
 Id est, *interficere*. Nos jam pridem in Annotationi-
 bus ad librum 14. Ammiani Marcellini, pag. 36.
 & in Annotationibus ad Historiam Ecclesiasticam
 Eusebii, observavimus Logistas esse Curatores ci-
 vitarum. *προχρεῖσθαι* vero idem esse quod *pro-
 movere*, vel *create*, nemo est in Græcis litteris me-
 diocriter versatus qui nesciat. Montius ergo Quæ-
 stor Gallum Cæsarem ita admonerat: *Non licet tibi
 ne Curatorem quidem urbis promoveri, quanto mi-
 nus licet Præfectum occidere.* Sciendum porro est,
 Curatores civitatum ab ipsis Imperatoribus pro-
 moveri solitos, ut notavi ad Amm. Marcellinum.
 Proinde Gallus, quippe qui Imperator non esset,
 sed Cæsar duntaxat, id est, Imperatoris minister,
 Curatoris creandi potestatem non habebat.

HENRICI VALESII
ANNOTATIONES
IN LIBRUM QUARTUM
HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ
PHILOSTORGII.

In Caput I.

Ὅτι ἐν ἀγαθῷ συλλαβῶν. Scribendum puto συλλαβῶν. Id est, *conjectans*. τὸ κριτικὸν γίνεται. In margine codicis Bochartiani annotatum est eadem manu, deesse hic aliquid; statimque alia manu adjectum est ὅτι πληρωθῆς. Quam tamen conjecturam non probo. Neque enim hæc locutio satis elegans mihi videtur. Existimo igitur nihil deesse. Est enim locutio familiaris Philostorgio. Sic infra in hoc capite de eodem Gallo dicit: ἐξ ἧς ὁ γὰρ μᾶλλον τὸ δῖος γινώσκω. τὸν γὰρ ἰδὼ πῶν. Procul dubio scribendum est, τὸν γὰρ ἰδὼν, ut in margine codicis Bochartiani annotatur.

ἐκ τῶν τῶ ἀκριβοῦσιν τιμῶν ἐκείνου. Codex Bocharti habet ἐκείνου.

Pag. 493. τὴν τῶ τῶ ἀκριβοῦσιν. Scribendum est procul dubio ἀκριβοῦσιν. Est autem ἀκριβοῦσιν, circumscriptio, vel ambitus. Glossæ veteres, ἀκριβοῦσιν, ambituosus, ἀκριβοῦσιν, ambitus. Rectè igitur Lucas Holstenius Gothofredi interpretationem emendans, pro *velocitate* reposuerat *instantia*. Sumitur etiam hoc verbum pro fraude & insidiis ac circumventionem.

In Caput III.

ἀλλοίωσιν κατὰ τὸ ἰμνοῦσιν. De Liberii subscriptione in Synodo Sirmensi, vide, si placet, quæ notavi ad cap. 15. lib. 4. Historiæ Ecclesiasticæ Sozomeni.

In Caput IV.

ἐκ Γερμανικῆς μετασπάρδου. Ex codice Bocharti emendavi μετασπάρδου. Et paulò post, pro ἰπποκράτος, ex eodem codice restitui ἰπποκράτος. Porro fallitur hic Philostorgius, & qui eum sequutus est Gothofredus, qui translationem Eudoxii ex Episcopatu Germaniciensi ad sedem Antiochenam, contigisse putant post lapsum ac restitutionem Liberii Pontificis Romani. Etenim Eu-

doxius Antiochiam translatus est anno Christi trecentesimo sexagesimo septimo. Liberius verò anno sequenti in propriam sedem est restitutus, ut ostendi in Annotationibus ad librum quartum Sozomeni.

καὶ ἀεί. De hoc Casario Eudoxii patre, de quo ejus martyrio multa habet Suidas, ex Philostorgio procul dubio desumpta. Pag. 494

In Caput V.

ὅτι τὸ ἀκρίβησιν ἐκείνου τῆς δόξης ἀνιδεῖν. Hunc Philostorgii locum levi mutatione restituendum esse existimo, in hunc modum, ὅτι τὸ ἀκρίβησιν ἐκείνου τῆς δόξης ἀνιδεῖν. Id est: Eunomius Diaconatum sibi oblatum suscipere recusavit, priusquam universam eorum doctrinam, Eudoxii scilicet atque Actii, accuratissime percipisset.

In Caput VIII.

πίπυσα τῆς περὶ τῆς. Assentior Lucæ Holstenio, qui ad latus sui codicis annotavit scribendum esse πίπυσα. Sic certè in codice MS. Samuelis Bocharti disertè exaratum inveni. Pepuza oppidum fuit Phrygiæ, quod Montanus novam Hierusalem cognominarat, ut docet Eusebius in libro quinto Ecclesiasticæ hist. cap. 18. Ex cujus oppidi nomine, Montanistæ Pepuziani vocati sunt. Pag. 495

In Caput IX.

πάντα πανταχὺ φοιτῶντες. Gothofredus hunc locum ita interpretatur: *Omnia ubique versantes*. Quæ interpretatio ferri nullo modo potest. In MS. codice Samuelis Bocharti aliam hujus loci distinctionem inveni, ὅτι ἐν ἀμφὶ βασιλείῃν ταῦτα διακρίσασθαι πάντα, πανταχὺ φοιτῶντες, &c. Quam quidem distinctionem magnopere probo. Vox tamen πάντα delenda videtur, utpote superflua, & ex sequenti vocabulo peperam geminata. Paulò post pro ἰμοῦσιν, procul dubio scribendum est ἰμοῦσιν. Quod confirmat Philostorgius in cap. 12. infra.

ἰμοῦσιν. Hunc locum restitui ex MS. f 2 codi-

codice Samuelis Bocharti, cui consentit etiam Scoriacensis. Interpretationem autem Gothofredi, Hofstenius ad latus sui codicis ita correxerat: *Inter alios Macedonium Constantinopolitanum, quamvis ante in Eunomii partes inclinatum in suam nihilominus sententiam pertraxerunt.*

In Caput XII.

Pag. 496 *ἢ ἡ τῆς γνώμης ἀδρασίη.* Ignaviam ac timiditatem Basilio Magno objicit Philostorgius Eunomianus: In hoc Eunomium ducem suum sequutus,

qui idem vitium Basilio exprobraverat, ut testatur Gregorius Nyssenus in libro primo adversus Eunomium, pag. 318. Verum Nyssenus eam accusationem eleganter ac luculentè refutat in sequentibus.

ταύτης τῆς σιωπῆς ἡράματα. Suspiciatus sum aliquando scribendum hic esse *ἡράματα*. Ferri tamen potest vulgata scriptura, quippe quæ eundem sensum habet. *ἡράματα* enim hoc loco non epistolas duntaxat, verum etiam acta totius Synodi designant. Certè verbum *διαιδίμην* quod sequitur, non convenit solis epistolis.

HENRICI VALESII
ANNOTATIONES
IN LIBRUM QUINTUM
ECCLESIASTICÆ HISTORIÆ
PHILOSTORGII.

In Caput I.

Pag. 498 *Ἐγκύριε ἀθανάσιον.* De hoc Athanasio An-cyren Episcopo, præter Socratem & Basilium à Gothofredo citatos, meminit Gregorius Nyssenus in libro primo contra Eunomium, pag. 292. *τὰ ἡδὲ κατὰ τὸν αἰτίον τῦτον ἀθανάσιον ποτὶ τὴν γαλατῶν ἐπισκοπὴν λίγοντι ἡκούσα, ἀνδρὸς ἐκ ἀντιπὸς τῆς ἀληθείας προσημύσαντος, &c.* Id est: *Nam quis & qualis fuerit hic Aetius, audivi quondam narrantem Athanasium Episcopum Galatia, virum cui nihil unquam veritate fuit anti-*

ἡκεῖντο. Scribendum puto *ὑπεκλίνετο*. Eodem verbo utitur Philostorgius in libro 4. cap. 9. *καίτοι τοῖς ἑξὶ ἐυδόμενοι προσημύσαντων.* Gothofredus verò hunc locum aliter interpunxit, ut ex versione ejus apparet. Sic enim interpretatur: *At Meletius, invito quidem Imperatoris nutui serviens, itiprohision simulavit.* Verum Græci fermōnis proprietates hoc loquendi genus non admittit; τῆ τῆ βασιλῆως ῥοπήν θρησκείων. Dicerent enim *δουλιών*, aut quid simile. Rectè igitur emendavi, *ὑπεκλίνετο τῆ τῆ βασιλῆως ῥοπήν.* Quæ elegans est metaphora à momento trutinæ desumpta. Jam verò *θρησκείων τὸ ἰτεροῦσιον* eleganter dicitur

pro *τιμῶν*, ut paulo post loquitur Philostorgius.

ἴδω ἀντὶ τῆς δυνάμεως εἶπετο. Suspiciatus sum aliquando hunc locum ita restituendum esse: *ἴδω ἀντὶ τῆς δυνάμεως ἀπὸ πῶς ῥηθῆναι ἴδω, &c.* Et in fine *ἰγκαθίστησι.* Sed nunc re attentius examinata, nihil mutandum censeo.

In Caput II.

ὁ βασιλεὺς ἔδωκεν ἀνακτῆ. In Apographo Samuelis Bocharti post hæc voces in margine annotantur hæc verba: *Adde μανθὴν ex margine manuscriptorum exemplaris.*

αἰς ἀμειλιὰς. In manuscripto codice Samuelis Bocharti legitur, *ἀμειλιὰς.* Et paulo post pro *ἀνυποσίτη*, idem codex habet *ἀνυποστάτη, ὡς ἐστὶν ὁ δυνάστης ἰουδαίου.* Porro cum hoc capite jungendus est locus Suidæ in voce *ἀνυποστάτη*, qui absque ulla dubitatione descriptus est ex hoc Philostorgii libro. Nam & Aetii & Eunomii elogium quod illic legitur, id manifestè declarat, & stylus ipse Philostorgium Auctorem indicat. *ἰσοροῖ* enim ibi dicuntur Episcopi; quæ locutio peculiaris est Philostorgio.

HENRICI VALESII ANNOTATIONES IN LIBRUM SEXTUM HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ PHILOSTORGII.

In Caput I.

Pag. 500. O δὲ θεὸς τί τῶν ἡὺσικεῖναιτο. Non dubito quin scribendum sit ἀπικεῖναιτο, licet Manuscripti codices nihil mutant.

ἐν διδασκαλίᾳ. Scribendum est, ni fallor, ἐδασκαλίᾳ, id est, in concionibus quas Eunomius habuit ad Clerum Constantinopolitanum, ut se ab hæreseos crimine apud illos purgaret. Certè Philostorgius paulò ante testatus est, Eunomium Apologeticum sive defensionem suæ fidei ac doctrinæ coram Clero urbis Regiæ instituisse. εἰς δόξα γὰρ ὁ εὐνομίου τῆς κωνσταντινουπόλεως κλήρω κατὰ τὰς, &c. Et hæc est fortassè Apologia qua tantopere gloriabatur Eunomius, ut refert Gregorius Nyssenus in libro primo contra Eunomium.

τὸ μόντοι ἕμοιον. Hunc locum mutilum esse Asteriscus ipse satis indicat. Nos vero ex Manuscripto codice Samuelis Bocharti hanc lacunam supplevimus hoc modo: τὸ μόντοι ἕμοιον κατὰ πᾶν εἶσαν ἢ προσέειπε ἴσον εἰς θεολογίαν λέγων εἶναι, ἕμοιον κατὰ δόξαν λέγειν τῆς πατρὸς &c. Id est, Similem autem secundum substantiam nequiquam admittentem; ejusdem impietatis esse affirmans, similem secundum substantiam dicere Filium Patri, & non simillimum profiteri juxta rationes unigenito Filio convenientes ad Patrem qui sine passione genuit. Quæ si cui fortasse obscura esse videbuntur, is legat expositionem fidei Eunomii, quam nuper edidi in Annotationibus ad librum 5. Historiæ Ecclesiasticæ Socratis pag. 62. & sequentibus. Sed verba ipsa Eunomii præstat hic adscribere, prout illa interpretati sumus; quippe quæ non mediocrem lucem allatura sint huic loco.

Hunc Filium Dei & unigenitum Deum agnoscimus; solum similem Patri ob præcipuam similitudinem & propriam ac peculiarem significationem, non ut Patrem Patri; neque enim duo sunt Patres. Non ut Filium Filio; quippe cum non sint duo Filii. Neque ut ingentium ingentio. Unus enim ingentius est, Deus scilicet omnipotens, & unus Filius, unigenitus scilicet. Sed similem, ut Filium Patri, quippe qui imago sit & sigillum omnis operationis ac virtutis paternæ; sigillum omnium operum ac sermonum & consiliorum Patris.

A ἀπικεῖναιτο. In editione Genevensi à Librariis, ut opinor, omissa erat vox λέγεις, quam nos ex Manuscriptis exemplaribus nostris hic supplevimus.

τοῖς ἐμὲ δασκαλίᾳ. Scribendum est ἀπικεῖναιτο, ut legitur in Manuscripto codice Samuelis Bocharti. Verba sunt Pauli Apostoli ex epistola prima ad Corinthios cap. 9. quibus usus erat Eudoxius Constantinopolitanus Episcopus, cum Apologiam Eunomii in Ecclesia audisset. Quo audito, universus populus qui aderat, plaudens acclamavit; bene & commode dictum illud Apostoli ab Eudoxio prolatum esse significans. Sic enim interpretanda sunt verba illa Philostorgii, πᾶν ἰσὺν ἀπικεῖναιτο λέγειν; quemadmodum Lucas Holstenius ad latus sui codicis annotavit.

Caput II.

καὶ τὸ πνεῦμα τῶ ἁγίου φερέον ἡγῆτο λέγειν. Ve-Pag. 501. ram hujus loci emendationem nobis indicavit codex Samuelis Bocharti, in quo ita scribitur: καὶ τὸ πνεῦμα τῶ ἁγίου, φερέον δὲ ἡγῆτο λέγειν. Optime, si vocem unam addideris hoc modo, καὶ τὸ πνεῦμα ἡγῆτο τῶ ἁγίου, φερέον ἡγῆτο λέγειν. Id est: Sed & Spiritum sanctum Etsi opus dicere nequaquam reformidavit. Certè hoc fuisse dogma Eunomii, docet ejusdem expositio jam à nobis citata. Sed nihil addendum est. Supplendum duntaxat δὲ τὸ κωνσταντινουπόλεως, ut præcessit, ὡς ἐπὶ τῶ καὶ δὲ λέγον.

In Caput III.

Εἰς τὸ τῆς ἀκονομίας ἀφῆρμα. Hunc locum Gothofredus non intellexit. Cujus interpretationem Lucas Holstenius in margine sui codicis ita emendavit: Conventia titulo nefarium ipsorum & involuntarium factum obtegens, vel cohonestans. Verum hanc interpretationem probare non possum. Nam conniventia vitio verti solet; quippe quæ argumentum sit negligentiae. Contra vero ἀκονομία semper in laude ponitur, & quidem jure merito, cum sit conjuncta prudentiæ. Quamobrem Philostorgius ait hoc loco, Eudoxium, qui non sincerè, neque ex ani-

animo, sed per fraudem ac simulationem, Ariminenſis fidei formulæ & Aetii condemnationi ſubſcripſerat, id factum *οικονομίας* ſpecie pratexuiſſe. Quod quidem Philoſtorgius ſupra quoque notavit in libro 4. ſub ſinem, ubi de Aetii deſpoſitione loquitur: *ὅτι τῶν ἐκδοχῶν τῶν μόνων ἐπισημασμένων τῆς καθαιρέσεως, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν εἰς τὰ μάλιστα πρὸς ἐξομῆσιν κοινωθέντων. τῶν δὲ καὶ πάλιν γράμματα μεταδιδόντων, τῶν ἢ πρὸς ἀπύσιον ἀράξεν οἰκονομίας ῥύματι κατασημασμένων.* Idem diu poſtea fecerunt Acephali: Qui cum duas in ſectas diviſi eſſent Alexandriz, in Gajanitas & Theodoſianos, poſtea inter ſe reconciliati unitatem fecere, quam ſpecioſo *οικονομίας* titulo pratexebant. Verum adverſus hanc Acephalorum unitatem egregium librum ſcripſit Eulogius Epicoſopus Alexandrinus, in quo quænam eſſet œconomia ſeu diſpenſatio Eccleſiaſtica, & quot ejus ſpecies eſſent, accurate obſervavit, ut videre eſt in Bibliotheca Photii cap. 227. Primum igitur notat Eulogius, non omnibus promiſcud licere *οικονομία* ſeu diſpenſatione uti, ſed iis dumtaxat qui miniſtri ſunt ac diſpenſatores myſteriorum Dei, præſidibus ſcilicet Eccleſiæ. Deinde notat, nunquam locum eſſe œconomiz ſeu diſpenſationi, niſi ſalva prorfus atque illibata permanente fidei doctrinâ. His poſitis, Eulogius triplex diſtinguit genus œconomiz Eccleſiaſticæ. Primum conſiſtit in rebus. Secundum in nominibus ac verbis. Tertium in perſonis. Hæc Eulogius in ſupradicto libro ſuſius perſequitur. Ve-

rum Interpres, vir alioqui doctus & de litteris optimè meritus, pulcherrimum & utiliſſimum Tractatum interpretatione ſua penitus obſcuravit. *οικονομίας* enim *incarnationem* ubique fere interpretatus eſt; quo nihil fingi poteſt abſurdius. Quod cum ego ante annos triginta & amplius Franciſco Florenti, docto inprimis Juriconſulto indicaviſſem, id ille in ſuos Juris Canonici commentarios retulit, & Præfationem integram de diſpenſationibus Eccleſiaſticis ex illo Eulogii loco concinnavit: Me à quo illud acceperat, ne nominato quidem.

In Caput IV.

Ζῆλον ὑπερβαλόντων. In Manuſcripto codice Bocharti ſcribitur *ὑπερβαλόντων*. Sed parum refert utro modo ſcribatur hoc verbum. Vox autem *ζῆλον* procul dubio corrigenda eſt hoc modo: *πρὸς ἐξομῆσιν περὶ τῶν ζῆλων*. Similis error ſæpius occurrit in his libris, qui ex eo profluxit, quod veteres adſcribere ſolebant ad latus litteræ, non autem ſubſcribere, ut nunc facimus.

In Caput VII.

Ἀπὸ δὲ ἀτίτων. Scribendum eſt tranſpoſitis vocibus, *ἀτίτων ἀπὸ δὲ*, &c.

HENRICI VALESII
ANNOTATIONES
IN LIBRUM SEPTIMUM
HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ
PHILOSTORGII.

In Caput I.

Mῆδεν τῶν μελετωμένων. Codex Bocharti ſcriptum habet *μεμελετωμένων*. Leges tamen Grammaticæ *μεμελετημένων* dici jubent.

In Caput II.

Γεγραμμένον τὴν ἀρχιεπισκοπείαν. Lucas Holſtenius in margine ſui codicis ad hæc verba id ſcholium annotavit: *De Presbyterorum Alexandrinorum collegio & prima interpresos Episcopi cathedra, ex sancti Hieronymi & Hilarii Diaconi Romani sententia lo-*

quunt. Sed hanc Holſtenii interpretationem probare non poſſum. Nam *συνεδριον* hoc loco non Collegium Presbyterorum ſignificat, ſed Synodum Epicoſorum Egypti, quos Georgius Alexandriz collegerat. Nam cum Epicoſi Synodi Conſtantinopolitanæ epistolam ad eum ſcripſiſſent, qua Aetium quidem anathemate damnaverant; reliquos vero Aetii ſectatores, qui plurimi erant in Egypto, à communione Eccleſiæ ſubmoverant, indulto eis ſex menſium ſpatio ad reſipiſcendum: Georgius acceptis his litteris Concilium Epicoſorum Egypti congregavit, in quo cunctos Aetii ſectatores damnationi ejusdem ſubſcribere compulſit, ut hoc loco docet Philoſtorgius. *ἡμοδοξίας* igitur hic intelligere debemus Aetianos, Serram videlicet, Stephanum & Heliodorum, Epicoſos Libyæ, de quibus paulo poſt

post loquitur Philostorgius. τὸ μὲν ὁρὸν τὸν κατὰ ἄντιον vocat epistolam Synodi Constantinopolitanae, quam refert Theodorus in cap. 28. lib. 2. Historiæ Ecclesiasticæ.

In Caput III.

Τερπνοτάτης τι παρέχεν. Scribe meo periculo τερπνοτάτης τι παρέχεν τοῖς φοιτητοῖσι διάμα.

Pag. 503.

κατασπασμένοι ἐν τῇ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακοικῆ. Magis probo scripturam codicis Bochartiani, in quo ita legitur: τὸν ἡ ἀνδραγαθὰ μετασπασμένοι, &c. Atque ita quoque scribitur apud Nicephorum in libro 10. cap. 30. De Ecclesiæ Diaconico multa hic erudite observat Jacobus Gothofredus, id esse, quod Latini olim Secretarium vocabant, nos Sacristiam dicimus; ubi vasa ac vestimenta sacra aservantur. Sed quod negat Diaconicum esse partem Ecclesiæ, in eo graviter fallitur. Verebatur scilicet Gothofredus, ne si Diaconicum pars Ecclesiæ esset, Christiani statuas atque imagines Christi olim in Ecclesiis habuisse viderentur. De Diaconico loquitur Joannes Moschus in Prato capite 25. εἰς ἅλθεν ἐν τῷ διακονικῷ κλῆρον ἡ ἰστίων ἑαυτὸν ἐπιφορῶσαν. Interpres vertit: Ingressus est sacrarium plorans, corruique in faciem suam.

αὐτὸ ἡ τῶτο. Scribendum est αὐτὸ ἡ τῶτο supple τριμῶντις. Paulo post etiam scribendum ἡ τῶ μὲν ἰσοκῆ, &c.

Δεσπομῆνις. Scribendum est procul dubio Δεσπομῆνις. Verum in codice Bocharti longe aliter scribitur hic locus, hoc scilicet modo: ἡ τῶ μὲν ἰσοκῆ ἐπιφορῶσαν τὸ τῶτο τῶ μὲν τερπνοτάτης, τὴν αὐτὴ τὸ ἀρχιτυπὸν πῶθεν ἐπιδοκίμῆνις. Quam quidem lectionem verissimam esse existimo. τὸ ἀδῶ τερπνοτάτης. Id est, marginem illam observavit. Certè Philostorgius δεσπομῶν quidem & φορῶνισιν statuis & imaginibus nequaquam adhibendam esse affirmat: Δεσπομῆνις. Vero, id est, observantiam non denegat. Nam paulò antedixit de hac statuâ. τὸν ἡ ἀνδραγαθὰ μετασπασμένοι, ἐν τῷ διακονικῷ τὰ σπῆροντα ἰδοκῆνις. Hæc porro observantia in eo consistebat, ut statua quam maxime niteret, nec pulvere aut sordibus aut rubigine impleteretur. In Manuscripto quoque Scoriacensi legitur ἐπιδοκίμῆνις, non ut Gothofredus edidit ἐπιδοκίμῆνις.

τῆς ἐκκλησιαστικῆς. Scribendum est procul dubio τὸ ἐκκλησιαστικῆς, ut legitur in codice Bochartiano, & apud Nicephorum. Phrasis est Philostorgii, qua usus est paulo ante in cap. 2. hujus libri. Paulo post ex iisdem codicibus emendavi ἐκκλησιαστικῆς.

ἴσῳ. In Manuscripto codice Samuelis Bocharti scriptum inveni ἐν ἴσῳ. Et statim pro verbo μάσασου quod nauci est, idem codex scriptum habet Θεοῦ ἰσοκῆ optime procul dubio: Quemadmodum etiam conjecebam, antequam codicem illum nactus essem.

τῶν ταυτῶν ἰσῶντων. Codex Bocharti scriptum habet τῶν ταυτῶν ἰσῶντων.

In Caput IV.

Ἐχαιρετὶς ἡ τῆς μῆνις. Quod in Annotationibus ad Pag. 504. Evagrium observavi, in veteribus libris sæpe ἡ positum esse pro ὄς, idem quoque in Philostorgii libris erratum deprehendi. Lego igitur hoc loco ἔχαιρεν ὄς τῆς μῆνις τοῖς θραμῆνις δουκλῆας, &c. Paulo post scribendum est ἔχαιρετῶν παλιουκῆνις, quod miror à Gothofredo animadvertum non fuisse.

τῶς ἐν ἀντιῶνις ἐκκλησιαστικῆς. Scribendum est procul dubio ἐκ ἀντιῶνις.

In Caput VI.

Ἀπὸ καιρατόπων. De hac urbe Holstenius ad oram sui codicis hæc annotavit. Scribo καιρατόπων. Hoc enim verum nomen in nummis ipsorum aliisque melioribus libris legitur. Idem ante Holstenium notaverat Ortelius in thesauro.

Ἐξ ἑκατέρῃς λιβύης. Dux erant Libyæ in Ægypto. Altera Pentapolis; altera sicior Libya appellata, ut docet Ammianus Marcellinus in libro 22. Et Seras quidem Episcopus fuit Paretonii sicioris Libyæ. Heliodorus vero Episcopus Sozuzæ Pentapolis Libyæ, ut legitur in subscriptione Synodi Seleuciensis apud Epiphanium in hæresi 73.

Χειροτονεῖ τὸν ἀέτιον. De Actii Episcopatu illustre extat testimonium in epistola 31. Imperatoris Juliani, quæ inscripta est ad Actium Episcopum. Nondum tamen Actius ad Episcopatum promotus fuerat tunc, cum Julianus epistolam illam ad eum scripsit. Factus est enim Episcopus, postquam ab exilio revocatus fuisset, ut testatur Philostorgius, & Epiphanius in hæresi Anomæorum. Porro cujusnam urbis Episcopus factus fuerit Actius, obscurum est, nec ab ullo proditum quod sciam.

Ἰσοκῆ τῶν μελλόντων χειροτονεῖσθαι. Non dubito quin scribendum sit ἰσοκῆ τῶν, &c. Libentius etiam legerim ἰσοκῆ τῶν. Neque enim audiendus est Gothofredus, qui hunc locum ita vertit: Eudoxio calculum iis qui ordinandi erant sapis Actianis præcunte.

μὲν ἰσῶ τῶς αὐτῶν σῆβαν. Assentior Holstenio, qui ad marginem sui codicis annotavit legendum sibi videri τοῖς αὐτῶν σῆβαν, &c. Ita certè flagitant leges Grammaticæ. Paulo post ubi legitur ἡ τῶ ἰσῶ τῶν ἐποκῆσαν, melius scriberetur τῶ ἰσῶ τῶν.

τῶς τῶν δὲσῶντων. In Manuscripto codice Bocharti legitur, τὸν τῶν, rectius ut opinor.

In Caput VII.

Κατὰ τὸ δὴλὸν. Circa vesperam, vertit Gothofredus, secutus interpretationem Joannis Langi qui in libro undecimo Nicephori ubi hic Philostorgii locus describitur, ita verterat. Ego

Ego verò circa meridiem vertere malui. Id enim significat Græca vox, ut testatur Suidas in δείλη, quæ utrumque tempus denotat, tam meridianum quàm vespertinum. Verum ex iis quæ subjicit Philostorgius, satis apparet meridianum tempus hic intelligi.

σημείων. Sic etiam in codice Bochartiano scriptum inveni. Lex tamen Grammatica scribi jubet σημείωαι.

In Caput VIII.

αὐτῷ καὶ δριῦματι. Hunc locum restitui ex Manuscripto codice Samuelis Bocharti, in quo ita scribitur, αὐτῷ καὶ δριῦματι. In eodem codice scriptum inveni γνώμῳ ἰμπροσίν, non ἐμπροσίν, ut edidit Gothofredus.

Pag. 506. τὸν ἐπίσκοπον πρῶτα μὲν. Ante hæc verba ponenda est finalis distinctio. Deinde supplenda est conjunctio hoc modo, τὸν ἢ ἐπίσκοπον, &c. ut hæc respondeant superioribus.

In Caput X.

Pag. 507. τὰ αἵματ' ἐπιλείποντ'. In codice Samuelis Bocharti legitur ἐπιλείψαντ' καὶ τὸ ψυχρὸ ἀπέβαλε.

ἰπομάδῳ ἐκείτῳ. Hunc locum correxi ex Manuscripto codice Samuelis Bocharti, & ex libro decimo Nicephori capite 29. qui disertè scriptum habent ἐπιλείψαντ'. Repudianda est igitur conjectura Lucae Holstæni, qui ad oram sui codicis annotavit scribendum omnino esse ἰπομάδῳ, quæ lectio ferri nullo modo potest.

μικρὸν ἢ ὑπορραϊσας. Pessime Gothofredus hunc locum vertit hoc modo: Paulatim vero diffluens. Longe melius Joannes Langus hæc verba interpretatus est in capite 29. libri 10. Historiæ Nicephori, ubi eadem verba leguntur ex Philostorgio desumpta, μικρὸν ἢ τῶν ὑπορραϊσας, & valetudine paululum recuperata, &c. Harpocration in Lexico, ραϊσας, inquit, ἀπὸ τῆς ῥαϊσῆς ἔχων ἐκ τῆς νόσου. Δημοσθένος φιλιππηκός. Locus Demosthenis, quem indicat Harpocration, extat in prima Olynthiaca ubi de Philippo Macedone ita scribit; ἠσθένεσσι πάλιν

Ἀ ραϊσας ἢ ἐπὶ τὸ βαθυμὲν ἀπέκλινε. Ad quem locum Ulpianus notat verbum ραϊσας non significare ὑγιάντας, sed idem esse quod κρηότερον ἔχων, id est, commodius se habens. Eustathius ad librum 4. Odysseæ pag. 1509. λέγεται ἢ, inquit, ἢ ἔφην ἢ ἐκ νόσου ὑγιῆς ἢ βαίσειν τὸ δὲ νόσον ἀνασφάλλειν.

In Caput XI.

Πρόφασιν ἔχουσι. Leges Grammaticæ postulant ut scribamus ἀρέφασιν ἔχον, vel ἔξον. Subauditur enim ἰεραίων ἴθνη. Potest etiam scribi, ἀρέφασιν ἔχουσι, eamque scripturam magis probo.

In Caput XIV.

Ἄπορ' ἰω. Scribendum est procul dubio ἀπορ' ἰω. νεκρὸν καὶ ἀθιγῆ. Ex codice Bocharti emenda. Pag. 509. Vi, καὶ ἀθιγῆ. μάτῳ ἐκείνης πρὸς τὸν ἰσοδομῶν ποιῆσαι. Scribendum videtur ποιῆσαι.

In Caput XV.

Ἦδη ἀπέστ'. In codice Manuscripto Samuelis Bocharti, ad vocem ἀπέστ' Asteriscus notatus est, & ad marginem adscripta sunt hæc verba; locus non sanus. Deinde emendationes aliquæ apponuntur adeo infelices, ut eas conjector ipse deleverit. Ego vero antequam codicem illum nactus essem, hunc locum ita emendaveram: γέρον δὲ τις τῶν ἀστ' πέρκασι τῆς στρατείας ἀφαιμένω ἦδη, ἀπιστία μιν ἔρχεται ἢ ἀσθένει.

τὸ δὲ πρὸς τὸν ἀπλάωνει. Rectius in codice Samuelis Bocharti scribitur hic locus in hunc modum: τὸ ἢ πρὸς τὸν ἀπλάωνει κατ' αὐτῶν, &c. quod quidem miror ab Holstænio animadvertum non fuisse. Paulò post ubi legitur ἀλάττει τὸ αὐτὸ ἐν ἰχθί, idem codex scriptum habet ἐν ἰχθύ. Atque ita fere codex Scoriacensis. Ego tamen scribendum puto ἰχθί, id est, in lumbis. Ita glossæ veteres exponunt ἰχθίον lumbi.

HENRICI VALESII
ANNOTATIONES
IN LIBRUM OCTAVUM
HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ
PHILOSTORGII.

In Caput II.

Pag. 510. ΟΥ μὴ γὰρ παραβῶν ταῦτα διανέστησεν. Pessime hunc locum vertit Gothofredus hoc modo: Non ideo tamen suaderè hæc, seu ad hæc hortari sustinuisse. Quali παραβῶν legeretur. Atqui tum in textu, tum in Annotationibus suis Gothofredus παραβῶν constanter posuit. Quare non dubito, quin in Manuscripto codice quo usus est, scriptum sit παραβῶν, quomodo habent nostri codices Scoriacensis videlicet & Bochartianus. Est autem hic hujus loci sensus. Cum Euzoii & Antiochena Synodus, regnante Juliano collecta, Epistolam Synodicam de restitutione Aetii & confortium ejus scripsisset; ob persecutionem Christianorum quæ tunc maxime flagrabat, eam ad Eudoxium & reliquos Episcopos mittere supersevit, ut scribit Philostorgius in lib. 7. Post mortem vero Juliani, reddita jam Ecclesiæ pace, epistolam quidem illam Synodicam ad Eudoxium & ad alios Episcopos transmisit; operam tamen non dedit ut res ad exitum perduceretur. Quare Aetius & Eunomius qui tum Constantinopoli morabantur, cum segnitiam Euzoii animadverterent, Theophilum Indum miserunt Antiochiam; præcipue quidem eo consilio ut Euzoium urgeret atque excitaret, quo rem illam ad exitum perducere, & Synodi suæ sententiam executioni mandare vellet; sin minus, ut Aetianis illic degentibus præesset. Sic enim scribit Philostorgius infra: ἀφικνεῖται θεόφιλος ὁ ἰνδός, ἐφ' ᾧ τὸν εὐζωϊὸν τὴν κατὰ τὸ προσωρῶμιον ἀναστῆσαι, εἰς τὴν ἀγαθὴν τὰ ὑπὲρ αἰτίας ἐγχεσμένα. παραβῶν ἰgitur idem valet quod εἰς τὴν ἀγαθὴν.

Pag. 511. τῆς ἐνάσεως ἐλπίδας ὑποσπρίθοντα. Longe rectius in Manuscripto codice Samuelis Bocharti, scribitur ἔσωσπρίθοντα. Eudoxius enim CP. Episcopus, ad id usque temporis spem fecerat Aetio & Eunomio, societatis atque unitatis cum illis ineunda. Sed postquam vidit Eudoxius, Aetium eò temeritatis erupisse, ut Episcopum sectæ suæ Constantinopoli ordinaret, sese ab Aetii partibus penitus abrupit.

χειροτονῆσι. Post verbum χειροτονῆσι asteriscus appositus, quidpiam hic deesse significat. Deli-

deratur autem nomen Episcopi, quem Actiani seu Anomæi in Insula Lesbo constituerunt. Ejus nomen nobis servavit optimus codex Samhelis Bocharti, in quo disertè scriptum invenimus χειροτονῆσαι θαλον τῆ ἡ, &c. In authentico quidem exemplari Bocharti scriptum erat χειροτονῆσαι ἄλλου. Unde vir doctus ad oram codicis Bochartiani annotavit, legendum esse θαλον potius quam θαλον.

τῆ ἡ πρὸς τὴν ποτικὴν γαλιαν. Lucas Holstenius in margine sui codicis hæc annotavit. Lego πόντου. Intelligit Ponticam regionem, in duas Provincias divisam, Helenopontum, & Pontum Polemoniæ. Idem fere annotat vir doctus ad latus Manuscripti codicis Bocharti; vel scilicet scribendum esse πρὸς τὴν πόντου, vel unica voce προσποντικῶν. Sed prior emendatio magis placet.

ἰφρῶνιον. Codex Scoriacensis scriptum habet ἰφραῖνιον. Bochartianus vero ἰφραῖνιον. Sed non dubito quin scribendum sit ἰφρῶνιον. Sic enim nominatur à Philostorgio in libro 9. capite 18.

ἑμελλεν. Procul dubio scribendum est ἑμελλεν. Quam quidem conjecturam in margine codicis Bocharti adscriptam inveni.

In Caput III.

Ἡδονὰς ἀποκλίναι. Non probo interpretationem Gothofredi qui hunc locum ita vertit: Et muliebres voluptates abhorruisse. Ego vero ita vertendum esse existimo: Ad lascivos mulierum amores deservisse. Primum quia Philostorgius semper hoc sensu usurpat vocem ἀποκλίναι, ut superius observare meminimus. Deinde eo quod Philostorgius hoc loco vituperat Theodosium. Nullum autem esse probrum, si diceret Episcopum concubitus mulierum averfatum esse. Quare scribendum puto πρὸς τὰς ἡδονὰς ἡνωτικῶν ἀδονὰς ἀποκλίναι. Postremo Philostorgius ipse interpretationem nostram confirmat. Scribit enim in sequenti capite, cum Aetius in Lydiam venisset, ut Candidum & Arianum Episcopos illic constitueret, Theodosium istum de quo nunc loquimur, veritum ne vivendi ratio illorum,

tum,

rum, suæ reprehensio atque objurgatio esset, ad-
versus Aetium inimicitias suscepisse. Theodosii
igitur vita dissoluta erat ac flagitiosa. Illienim,
Arianus scilicet & Candidus, ob vitæ sanctitatem à
cunctis suspiciebantur, si Philostorgio credi-
mus. Adde quod Philostorgius τὴν ἐκθεσὶν πο-
λιτείαν tribuit Theodosio, id est, irregularem con-
versationem.

A ipsum prolatam, antequam Episcopi qui eum Dia-
conatu exuerant ipsum restituisent, sicuti fieri
oportebat; nihilominus ad majorem gradum pro-
motus fuisset. ὁ δὲ ἄλλος igitur idem valet, ac ἰσὺς
ἴσως.
ὡς ἔστι τὴν κοινὴν. In Manuscripto codice Sa-
muelis Bocharti ad marginem notantur hæc ver-
ba ἰσὺς ἴσως. Quæ quidem emendatio proflus
necessaria est.

In Caput IV.

Ἐπεὶ καὶ αὐτὸν ἄνευ χειρογράφου. Jam pridem
conjeceram scribendum esse τὸν κατ' αὐτὸν τόμον.
Postea vero codex Samuelis Bocharti quem absolu-
ta interpretatione mea nactus sum, conjecturam
meam confirmavit. In eo enim disertè scribitur
τόμον, sicuti legendum conjeceram. Per totum
vero intelligit Philostorgius epistolam Synodicam
Concilii CP. de damnatione ac depositione Aetii,
quam refert Theodorus in lib. 2. Historiæ Eccle-
siasticæ. Eiusdem mentionem facit Philostorgius
supra in lib. 4. & in lib. 7. cap. 2. ubi τὸν κατὰ
τόμον nominat, perinde ac in hoc loco. τόμος enim
vocare solebant epistolam. Sic in Concilio Chal-
cedonenſi epistola Leonis Papæ passim tomus ap-
pellatur. Et in Canonibus Synodi primæ CP. to-
mus Occidentalium nihil aliud est quàm epistola
Damasi Papæ, ut jam monui in Annotationibus
ad Theodorum.

ὁ δὲ κοινὸς αὐτῶν. Affertior Gothofredo, qui
ὁ δὲ κοινὸς emendavit, & Phœbum hunc Episcopum
fuisse Poluchalandi urbis Lydiæ monuit, ex Epi-
phanio. Sed quod idem Gothofredus addit in
Annotationibus, Phœbum hunc amicum fuisse
Aetii, errat toto cælo. Neque enim Aetii, sed
Theodosii amicum illum fuisse dicit Philostor-
gius, tum ob veterem consuetudinem, tum ob
vitæ ac morum similitudinem. Id enim signifi-
cant hæc verba, ὁ δὲ ἐκθεσὶν πολιτείας τὸ ἀπαρά-
λακτον. Quæ Philostorgii verba Gothofredus in
prodigiosum quendam sensum detorsit, ut videre est
in ejus Annotationibus.

ὁ δὲ καὶ ἐπίσκοπος. Hunc locum ex manuscriptis
codicibus, Scoriacensis videlicet & Bochartia-
no, emendavi in hunc modum: καὶ δὲ καὶ ἐπί-
σκοπος ἕξ τῶν ἐπινοσίων συναγελάμενοι, &c. Fuit
igitur hæc Synodus Episcoporum novem Provin-
ciæ Lydiæ. Nam Theodosius unâ cum Phœbo
& Auxidiano sex alios Episcopos ex Lydia,
aut ex finitimis Provinciis in unum college-
rant.

ὁ δὲ ἄλλος ἐκθεσὶν γνησίως. Scribendum est pro-
cul dubio ὡς ἔστι ἐκθεσὶν γνησίως. Ita Phi-
lostorgius loquitur pauld post de ordinationibus
Candidi & Ariani. ὡς ἔστι τὴν κοινὴν νεώτερον
ἑσας γνησίως.

ὁ δὲ ἄλλος καθ' ἑαυτὸν. In Manuscriptis codici-
bus Scoriacensis & Bochartiano hic locus ita scribi-
tur: ὁ δὲ καθ' ἑαυτὸν, &c. magis tamen probo
vulgatam scripturam, quam sic interpretor. Epi-
scopi Lydiæ ordinationem Aetii incusabant, tum
quod contra Canones facta esset; tum præcipuè
eò quod Aetius post depositionis sententiam in

In Caput VIII.

Μετὰ τὴν ἐπινοσίαν. Sic etiam legitur in
scriptis codicibus. Leges tamen Grammati-
cas possulant ut scribamur μὲν τῶν ἐπινοσίων
των.

στυλίου τε τὸ ἐπάρχου. Gothofredus in An-
notationibus ad hunc locum, notat hunc Secun-
dum Præfectum Prætorio eundem esse cum Sa-
lustio: Et olim quidem ita senseram in Annotati-
onibus, ad librum 22. Ammiani Marcellini pag. 206.
meamque opinionem secutus est Gothofredus in
dicto loco. Verum postea re attentius examina-
ta, hunc Secundum Præfectum Prætorio deprehen-
di alium esse à Salustio, ut ostendi in Annotati-
onibus ad lib. 6. Sozomeni pag. 137. Hujus Secundi
Præfecti Prætorio mentionem facit Libanius in
epistola 122. lib. 4. quæ scripta est ad Jovinum de
Petronio quodam, qui primam Advocatus fuerat,
postea Præfes Euphratenſis Provinciæ. ὁ δὲ μὲν
καρτίος ἐστὶν ὁ στυλίου.

τὰ δὲ βασιλείας ἑσὸς αὐτὸν διανεμάμεν. Hunc
locum non intellexit Gothofredus, ut ex interpre-
tatione ejus apparet. Sic enim vertit: Sirmii ve-
ro is que ad Imperium pertinebant, dispositi, qua-
tunq; scilicet adornatum & reliquum ministerium
spectabant. Ego vero de officii Palatii & de Co-
mitibus hunc locum accipiendum esse ajo, quos Va-
lentinianus cum fratre suo Valente partitus est.
Idque testatur Ammianus Marcellinus in lib. 26
pag. 315. Nassum advenerunt, ubi in suburbano
quod appellatur Mediana, à civitate tertio lapidibus
disparatum, quasi mox separandi, partiti sunt co-
mites. Et paulo post: Quibus ita digestis, & mi-
litares partiti numeri. Et post hæc cum ambo fra-
tres Sirmium introissent, divisio palatio, ut priores
placuerat Valentinianus Mediolanum, Constanti-
nopolim Valens discessit. Ubi vides triplicem di-
visionem inter Valentinianum ac Valentem Impe-
ratores factam esse. Prima est divisio Comitum,
quæ facta est Naſsi, quod est oppidum Dacie. Se-
cunda fuit divisio legionum & auxiliorum. Postre-
ma fuit divisio Palatii facta in urbe Sirmio. Per
Palatium vero intelligo officia Palatina quæ erant
sub dispositione Magistri officiorum, & sub Ca-
strenſi sacri Palatii; quod confirmat Philostorgius
his verbis: ὅσα εἰς κόσμον, & τὴν ἄλλω ἰτίαν τε-
ρατεία.

In Caput XI.

Ὅσα γὰρ τὴν εἰς τὴν ἑσάν μὲν θύσαν. Prius τὴν pag. 514
deest in MS. codice Samuelis Bocharti. In Scoriac-
censi

centi autem codice scriptum habetur, ὅσα γέ τοις εἰς τὴν, &c. Quare scribendum videtur, ὅσα γέ τοι εἰς πᾶν ἰσθᾶν μάθῃσιν. Id est: *Quantum quidem ad sacra Scriptura intelligentiam pertinet, Apollinarem utroque præstantiorem fuisse ait Philostorgius.* Verba ipsa Philostorgii extant apud Suidam in voce *Ἀπολλινάριος*. Ex quibus discimus cur Philostorgius dixerit, in Apollinare majorem fuisse scientiam scripturarum quam in Basilio ac in Gregorio: Eò quòd videlicet Apollinaris Hebraicam linguam callebat.

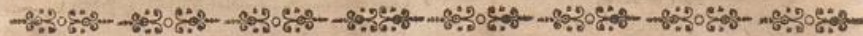
Ἀπολλινάριος λαμπρότερος. Apud Suidam additur verbum *πανηγυρίαις*, quod nescio cur Photius prætermisit, cum in eo pæne tota vis consistat sententiæ. Ait enim Philostorgius hos quidem tres, Apollinarem scilicet, Basilium atque Gregorium, omnium sui temporis disertissimos fuisse. Singulos tamen proprium ac peculiarem dicendi caracterem habuisse. Nam Apollinaris quidem stylum fuisse ad scribendos Commentarios aptissimum.

Basilium vero in panegyrico dicendi genere excelsisse. Gregorii vero orationem magis fundatam fuisse, id est, ut vulgo loqui solemus, magis periodicam.

μείζων εἰς συγγραφαίς. Hunc locum emendavi ex codice Samuelis Bocharti, in quo ita legitur: *μείζων βάσει εἰς συγγραφαίς εἶχεν ὁ λόγος*. Quam scripturam confirmat Suidas in voce *Ἀπολλινάριος*.

In Caput XV.

Ἀπολλινάριος ἐπίσκοπος. Gothofredus in Annot. pag. 515. tionibus unicum profert testimonium beati Hieronymi, qui Apollinarem Laodicenum Episcopum vocat. Verum ante Hieronymum Athanasius in epistola Synodica ad Eusebium & Luciferum, disertè Apollinarem Episcopum appellat pag. 580. *παρῆεν ἡ καὶ τινὲς ἀπολλινάριος τῷ ἐπισκόπῳ μονάζοντις, παρ' αὐτῶν εἰς τὸ τοιοῦτον.*

HENRICI VALESII
ANNOTATIONES
IN LIBRUM NONUM
HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ
PHILOSTORGII.

In Caput II.

pag. 516. *Π*ρῶτον ὁ αὐτὸς καιρὸς. Non dubito quin scribendum sit *ἑαυτῶν*. Paulò post pro *ὑπερήφανον*, emendavi *ὑπερήφανον*, ut legitur in codice Bocharti.

ἑνοχίας. In Manuscriptis codicibus *ἑνοχίας* scriptum habetur. Quare suspicor legendum esse *ἑνοχίας*. Sic autem Euzoii Actium & Eunomium per ludibrium appellabat ob audaciam ac dementia, quod instar gigantum in cælum confendere tentarent, & de divinitate temere garrere præsumerent.

αἰθιοπία τῆ ἢ *θεοφιλον*. Codex Bocharti habet *αἰθιοπία*, &c. Sed omnino scribendum est *αἰθιοπία*. Hoc autem cognomentum Euzoii idcirco tribuebat Theophilo, quod esset oriundus ex Æthiopia. Erat enim Blemmys, ut ex Gregorio Nysseno superius observavi.

In Caput IV.

Πρῶτον ἰλάτῃσιν σωσεσάτων. Nemo non videt scribendum esse *ἰλάτῃσιν*. Sic in superiore libro *μείζων βάσει* legebatur pro *μείζων*. In margine codicis Bochartiani scriptum erat eadem manu. *Lego ἑνοχίας ἰλάτῃσιν.*

ἑνοχίας ἡρχεν ἀποτίσασθαι. Rectius in codice Scorialensi & Bochartiano, legitur *ἀποτίσασθαι*. Idque miror à Gothofredo animadversum non fuisse, cum sequentia Philostorgii verba hanc emendationem confirmet. Itaque Holstenius interpretationem Gothofredi correxit hoc modo: *Neuter vero eorum Ecclesiam sibi peculiariter destinatam rexerit.*

ἔξ τῆς κυλικῆς μετέστη. Hunc locum emendavi ex Manuscripto codice Bocharti, in quo scribitur *ἔξ τῆς κυλικῆς*. Valeat itaque conjectura Lucæ Holstenii, qui in margine sui codicis ad hunc locum hæc annotarat: *Lego ἔξ αὐτῆς, & versionem Gothofredi ita emendaverat: Imo Eunomius ne sacrum quidem ministerium, ex quo Cyzico demigravit; quin nec reliquo tempore quoad vixit, contigit.* Verum in hac emendatione, multa sunt quæ probare non possum. Primum enim *ἔξ αὐτῆς* Græcum non est pro *ex quo tempore*. Nam Græci semper dicunt *ἔξ αὐτῆς*. Deinde non placet quod verba illa Philostorgii *τῆς ἑνοχίας ἡρχατο*, cum Gothofredo interpretatur, *sacrum ministerium contigit.* Quasi Philostorgius de sacris vasis hic loquatur. Atqui *ἑνοχία* est sacrificium Missæ; à quo Eunomium, ex quo Cyzicum reliquerat, perpetuò abstinuisse testatur Philostorgius. Sic Eusebius noster eam vocem usurpat in lib. 4. de vita Constantini pag. 549. *ἑνοχίας*

ἀνίμοι δὲ μουσικαῖς ἰεραγίας τὸ θεῖον ἰλάσκοντο. A
Verum sacrificii nomen potuit fortasse displicere
Gothofredo, quippe qui Calvini haeresin sectare-
tur. Hofftenius vero utpote Catholicus, retinere
illud debuit. Fatendum tamen est ἰεραγίας gene-
raliter sumi posse pro officio Sacerdotali. Sic
enim Philostorgius in cap. 10. eam vocem usurpat
pro Ordinatione.

ὅσον ἐπέβη λόγον. Olim quidem existimavi scri-
bendum hic esse ἐπιβίω, quomodo etiam hunc lo-
cum intellexit Gothofredus. Potest tamen alius
quoque afferri sensus horum verborum, quasi di-
cat Eunomium non modo post abdicationem
Episcopatus Cyziceni; verum etiam antea, toto
vita suae tempore, sacra mysteria nunquam cele-
brasse. Qui quidem sensus verbis Philostorgii
aptius convenit. Certè Hofftenius hunc locum
ita videtur intellexisse. B

In Caput V.

Pag. 517. Ἡ σωτηρία ἀποδοσία. Jam pridem conjeceram
scribendum esse φλωρεντίω ἢ ἑδὲ ἄριστον εἰς σωτη-
ρίαν ἢ ἀποδοσία. Postea verò nactus codicem Ma-
nuscriptum Samuelis Bocharti, eam emendatio-
nem in margine adscriptam inveni. In textu vero ita
scriptum habet idem eodem, ἢ σωτηρία ἀποδοσία.

In Caput VI.

Pag. 518. Ὅπως ἔστῃ. Scribendum puto ἔστῃ ἢ κα-
τὰ πολλὴν ἐξουσίαν. Sed & paulo ante ubi legitur
ἔστῃ ἐννομίω σωλῶν τε καὶ σωδιεβέλωτο, melius
ut opinor, scriberetur τῷ αἰτίω. Accusatus enim,
licet falso, apud Procopium fuerat Aetius, quod
partes Valentis foveret, ut paulò ante retulit Phi-
lostorgius. Eunomio verò id crimen obiectum
non fuerat. Quo enim modo id objici potuisset
Eunomio, qui Procopium in agro suo Chalcedo-
nensi occultaverat, & qui Cyzicum profectus fue-
rat ad Procopium, pro captivis intercessurus.

ὅ ἢ αἰτίῳ τῷ. Scribendum procul dubio τῷ
αἰτίῳ, id est, Herennium & Gorrhaunum; Qui unà
cum ipso accusati fuerant Aetio.

τίτι τῷ σωλῶν τε καὶ σωδιεβέλωτο. Rectius in Manu-
scripto codice Samuelis Bocharti scribitur σω-
λῶν τε καὶ σωδιεβέλωτο.

In Caput VII.

Ὅσα ἀπεγράφη τοῖς γηρημαμένοις. Non dubito
quin scribendum sit ἢ ἐπιγράφη. Id est: Eudoxius
vero ea quae ab Aetio ad ipsum scripta fuerant, non
modo non attendit, vel non curavit. Id enim signi-
ficat verbum ἐπιγράφη, ut docet Suidas.

μαίω παθῶ. διορθαιῶν ἀπιδείκνυτο. Hujus
loci emendatio debetur codici Samuelis Bocharti.
Quem ego antequam nactus essem, παθῶ emen-
daveram. Ita enim legendum esse ipsa syntaxis
docet.

In Caput VIII.

Χειμῶν ὄντῃ ἐπιβίω. Scribendum procul
dubio est ἀπὸ βίω, id est, in exilium abducebatur.

δενεπαθῶς ἀναδιδάξαντων. In codice Samuelis
Bocharti scriptum inveni ἀναδιδάξαντων. Vulgatam
tamen scripturam magis probo.

ἰσχυροειμένω ἰσχυρῶν. Scribendum puto ἰσχυρῶν. Pag. 519
ἰσχυρῶν. Id est, comprobante, & confirmante. Id
enim significat vox ἰσχυρῶν, ut testantur Gram-
matici. Porro notandum est electionem Episco-
porum, praecipue Patriarchalium sedium, ab Im-
peratoribus confirmatam fuisse. Cujus rei illustre
exemplum est in libro primo Historiae Philostorgii,
ubi agit de electione Athanasi. συνοδικῶν autem
ἰσχυρῶν ideo vocat, quod in Synodo facta fuisset
electio. Certè Patriarchas in Synodo Episcopo-
rum electos & ordinatos fuisse, ostendi in libro 3.
Observationum Ecclesiasticarum, cap. ult.

In Caput IX.

Ἡ ἐυλαμπία ἢ ἐνομοσία. Non dubito quin
scribendum sit ἐυλαμπία. Nam seminarum no-
mina neutro interdum genere efferebantur. Sic
Eustochium, & similia prope infinita.

In Caput XI.

Ἐἰς ἀζίαν πᾶσι τῶν. In Manuscripto codice Sa-
muelis Bocharti scriptum inveni εἰς ναυξίαν, cor-
ruptè pro ἀζίαν. Sic recentiores videntur nomi-
nasse Insulam parisi Aegae, quae prius Naxos voca-
batur.

In Caput XII.

Ὅτι μάλα κατὰ πρόωτον. Rectius in Manuscripto
codice Samuelis Bocharti scriptum est μάλα κατὰ
πρώτον ἐκαλείτο ἢ καισαρεία. Idem error occur-
rit apud Sozomenum in lib. 5. cap. 4. Apud Hiero-
nymum quoque in libro de Scriptoribus Ecclesia-
sticis μάλα dicitur. Sic enim habet vetus Lugdu-
nenfis editio, quae penes me est: Basilium Caesarea
Cappadocia quae prius Μαζα vocabatur Episcopus,
&c. Videtur tamen in Philostorgio scribendum
esse μάλα κατὰ πρόωτον, &c.

In Caput XIII.

ὁ δὲ δωροθέω. Hic Dorotheus Episcopus erat
Heracleae in Thracia, qui Demophilum Constanti-
nopolitanum Episcopum consecravit, ut supra re-
tulit Philostorgius in cap. 10. hujus libri, ubi Theo-
dorus perperam nominatur. Qui locus Gotho-
fredum in gravissimum errorem induxit. Putavit
enim Theodorum hunc à quo Demophilus est or-
dinatus; & qui postea Antiochenus & Constanti-
nopolitanus Episcopus fuit, eundem esse cum Theo-
doro illo Heracleota, Arianorum Principe, qui in
Syno-

Synodo Sardicensi condemnatus est, & cujus mentionem facit Hieronymus inter Scriptores Ecclesiasticos. Atqui Theodorus Heraclotes, cujus meminit Hieronymus, & qui Synodi Sardicentis sententia damnatus est, obiit regnante Constantio, circa annum Christi 358. Eique in Episcopatu successit Hypatianus, ut notavi ad librum secundum historiæ Socratis Scholastici cap. 29. Mortuo demum Hypatiano, principatu Valentis Augusti successit Dorotheus, is qui Demophilum Constantinopolitanum Episcopum consecravit. Sic enim eum appellat Socrates & Sozomenus & Philostorgius intra, in hoc libro. Sed & ipse Philostorgius, quod non animadvertit Gothofredus, Theodorum Heraclotem perspicue distinguit à Dorotheo Heraclote; Nam in libro octavo cap. 17. enumerans Episcopos qui inter Homousianos celeberrimi extiterant, primo quidem loco nominat Theodorum Episcopum Heraclæ, & Georgium Laodicæ. Alios deinde recenset, qui post illos vixerunt, Eustathium Sebastenum, Basilium An-cyranum, Macedonium Constantinopolitanum, & Eleusium Cyzicenum. Vides Theodorum hoc loco longè differre à Dorotheo; neque enim Dorotheus Eustathium, & Macedonium, atque Eleusium ætate antecessit.

πῶς δὲ τὸν κρατύνοντα. In manuscripto codice Samuelis Bocharti scriptum inveni κρατύνοντα. Possit etiam scribi κρατύνοντες, supple ἰλιουσις. Quam scripturam in interpretatione mea sum sequutus.

κυζικίων πρόκλησιν. Hunc locum non intellexit Gothofredus, ut ex interpretatione, & Annotationibus ejus apparet. Cujus interpretationem rectè Lucas Holstenius correxit, hoc modo: Cum igitur Cyzicenorum provocationem Demophilus, itaque qui cum eo erant, admisissent, & Aetium Eunomiumque anathemate percussissent, &c. πρόκλησις est provocatio, ut exponitur in glossis Græco-Latinis. Malim tamen hoc loco vertere, Protestationem. Neque enim Cyziceni appellacionem tunc ullam interposuerunt; sed potius obstiterunt Demophilo, qui Episcopum ipsis ordinaturus advenerat, protestatique sunt nunquam se passuros, ut Episcopum ipsis ordinaret, nisi prius Aetium & Eunomium sub anathemate damnasset. Quam conditionem cum admisisset Demophilus, & Aetio atque Eunomio anathema dixisset, postea Episcopum Cyzicenis consecravit eum, quem Cyziceni suffragio suo nominaverant.

ἀνόμοιον τε τὸν εὐνόμοιον. Ferri quidem potest vulgata scriptura, cum Eunomius ἀνόμοιον, id est, dissimilem Patri Filium palam assernerit, ejusque

A sectatores anomæi sint appellati. Non displicet tamen conjectura, quam in margine codicis Bochartiani eadem manu adscriptam inveni. Ad vocem ἀνόμοιον ἴσως ἀνόμοιον; est enim elegans paronomasia, ut Anomius dicatur pro Eunomio.

ἐν ἑταῖρόν τινα ταύτην ἰδεῖν ἀναγορεύσει. Deesse videtur Pag. 520. propositio, quæ suppleri potest, hoc modo: ἐν ἑταῖρόν τινα τοῦ ταύτην ἰδεῖν ἀναγορεύσει.

λαμοφῶς ἐκέρυττετο. Codex Bocharti auctior hic est & emendatior. Sic enim habet ἐϋδὲς λαμοφῶς ἐκέρυττε τὸ ὁμοίσιον.

In Caput XV.

ἃ τῶν ἐναντίων ἐὰν ὀλίγη. Non dubito quin scribendum sit hoc loco, τῶν ἀνατίων. Id est: Una cum illis multos quoque innocentes Valentis supplicio affectis. Emendationem nostram confirmat MS. codex Bocharti, in quo scriptum est, τῶν ἀνατίων, prout legendum esse conjeceram.

In Caput XVI.

τίτλαρδ πωῖτη. In MS. codice Samuelis Bocharti scriptum inveni, τίτλαρδ πωῖτη; quod licet exiguum sit, haud quaquam tamen negligendum putavi. Ceterum de ætate Valentiniani junioris, consentit etiam Ammianus Marcellinus in libro tricesimo, sub finem; & Victoris Epitome, & Zosimus ac Zonaras. Natus est igitur Valentinianus junior anno Christi 371. Ceterum ab hoc Valentiniano juniore, qui filius fuit majoris Valentiniani, distinguendus est Valentinianus alter, filius Valentis Augusti, ut jam pridem observavi, cum in Annotationibus ad Ammianum Marcellinum, tum in Annotationibus ad Socratem.

τινας τῶν ἀπὸ νεωτερισάντων. Gothofredus legisse videtur, τῶν τῦτο νεωτερισάντων: Sic enim vertit: Sed & quosdam, qui id aggressi fuerant, puniunt. Videtur tamen aliquod mendum hic latere, ac fortasse scribendum est, κατ' ἀπὸ νεωτερισάντων, &c. nisi αὐτὸ sumatur adverbialiter pro illic, id est, in Pannonia.

ἔχει βασιλείοντα. Melius scriberetur ἔχει σωμαβασιλείοντα.

In Caput XVII.

ἐδμήσαν πᾶσι τῷ βασιλείῳ. Scribendum est procul dubio: ἐδμήσαν πᾶσι τῷ βασιλείῳ λαβόντες ἐπὶ τοῖσιν.

HENRICI VALESII
 ANNOTATIONES
 IN LIBRUM DECIMUM
 HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ
 PHILOSTORGII.

In Caput I.

Διακτάραρον. In manuscripto codice Bocharti legitur distinctis vocibus, διακτάραρον. Unde quis suspicari possit scribendum esse, ἰδιὰ κτάραρον αὐτῶν τοῦ βίου.

Pag. 522. τὴν πρόβλησιν ἢ προσέκλινα. Laudo versionem Gothofredi, qui sic interpretatur hunc locum: *Conditionem non admiserunt.* Vide, si placet, quæ de hac voce notavi ad librum nonum hujus Historiæ.

In Caput II.

τῶν γεννημένων μόνου. Ad hæc verba Lucas Holstenius in suo codice hæc annotarat; legendum τῶν γεννηθέντων μόνου. Sic enim formula Ariminensis apud Theodoretum in hist. Eccles. lib. 2. cap. 21. ἢ τὴν γεννησὶν ἰδέειν ἴδεν, εἰ μὴ μοῖο ὁ γεννηθῆσ αὐτὸν πατὴρ. Et apud Hieronymum contra Luciferianos: *Cujus natiuitatem nullus nouit, nisi solus qui eum genuit Pater;* sed scriptura huic inherendo legendum est, τῶν γεννηθέντων μόνου. In manuscripto Scoriacensi, non τῶν, sed τῶν expresse legitur, cujus doctissimi viri sententiæ libens subscribo.

In Caput III.

Pag. 523. τὸ δεξάζειν ὁμοίωσαν. Non dubito quin Philostorgius scripserit ὁμοίωσαν; neque enim Ariani confubstantiale unquam admiserunt. Porro in hoc capite Gothofredum nihil vidisse, ex ejus Annotationibus perspicuè apparet.

In Caput V.

ἄξιμα πρὸς τὴν πόλιν. Scribendum est procul dubio πρὸς τὴν πόλιν. Quomodo etiam in margine codicis Bochartiani scriptum inueni eadem manu: ἰσως πρὸς τὴν πόλιν.
 ἢ γὰρ ἤρισεν αὐτῶν. Holstenius ad latus sui codi-

A cis annotavit; lego ἤρισεν. In manuscripto autem codice Samuelis Bocharti ita scriptum est in margine, malim ἤρισεν.

In Caput VI.

τὴν ἀρπαγμαίνου ἐκπέμπει. Scribendum est procul dubio ἀρπαγμαίνου. Sed hic solennis est error Librariorum, ut sciunt qui manuscriptos codices evolverunt.

πρὸς τὴν ἀλμυρίδα. Hujus urbis meminit Hierocles in σιωπηρῶν; quem olim manuscriptum vidi in Bibliotheca doctissimi viri Jacobi Syrmundi; ἰσαρχία σκυθίας ὑφ' ἡγεμόνα πόλις ἰδ. τιμω, ὅς. Ultima urbs nominatur ἀλμυρίδα. Citatur hic Hierocles locus à Constantino Porphyrogenetto, in libro 2. de Thematibus; sed corruptè; nam provincia Mœsia pro Scythia illic scribitur. Ejusdem urbis mentionem facit Stephanus Byzantius; κερκερίδα, inquit, πόλις ἀγρύπια ὡς ἀρκερίδα, ἀλμυρίδα. Cæterum assentior Morello, qui in Annotationibus ad dictum locum Constantini Porphyrogenetti, ἀλμυρίδα eandem esse dicit cum Salmuride, cujus mentio fit in itinerario Antonini. Certè ut Latini Sexantapristin dicunt, quam Græci ἰζανταφρίδα, & Salmudessum pro ἀλμυρίδα; sic etiam Salmuridem dixere, quam Græci ἀλμυρίδα. Solent enim Latini S ponere pro aspiratione in nominibus quæ sunt Græcæ originis, quod multis exemplis demonstrari potest. Neminem porro turbare debet, quòd Philostorgius Salmuridem Mœsiæ attribuit, quam Hierocles ponit in Scythia. Id enim factum est ob vicinam harum provinciarum.

δακρομοῖ. In manuscripto exemplari Samuelis Bocharti scriptum est δακρομοῖ. Apud Nicephorum vero δακρομοῖ. Cæterum non assentior Gothofredo, qui in Annotationibus ad hunc locum scribit Philostorgium, dum Constantinopolim proficisceretur, vidisse Eunomium in agro Dacoreno, juxta Cæsaream Cappadociæ. Atqui non hoc dicit Philostorgius; sed se annum agentem vicissimum, cum venisset Constantinopolim, vidisse Eunomium in supra dicta scilicet urbe Constantinopoli: Nam cum Salmuridem urbem cepissent Barbari, illinc extractus Eunomius, per Constantinopolim

polim transit, ut Casaream in exilium duceretur. Illic ergo Eunomius dum transiret, videri potuit à Philostorgio.

Pag. 524. ἰδὲ πάλιν τραυλίτῃτα ἀπαγορεύει. In MS. codice Samuelis Bocharti scriptum inveni, ἐπαγορεύει, longe rectius, meo quidem iudicio. Porro interpretationem Gothofredi Holstenius in suo codice ita correxit: Neque balbutiens eam sermonis elegantia corroborare eum pudeat.

ἀλλὰ καὶ τὸς ἀλφός. Eunomium leprosum fuisse, his verbis indicat Philostorgius. ἀλφός enim lepram significat, ut docet Auctor Etymologici in voce ἀλφός. Certè Rufinus Eunomium leprosum fuisse disertè testatur in libro decimo cap. 25.

Vit corpore & anima leprosus, & interius exteriusque morbo corruptus. Idem quoque de Eunomio scribit Gregorius Nyssenus in lib. 1. contra Eunomium, pag. 307. his verbis: ὁ οἰσθύνων εἰς τὰς οἰκίας αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἀλφός, ἰδὲ πάλιν ἐν τῷ πάθῳ ἀειδίαν τῆ καὶ ἐκ τῶν διαγωγῶν ἀειδίαν, ἠδὲ πάλιν οὐ σαλευτὴ ὑγιαίνοντων ἀπὸ τῆς τοιούτης ἀποστροφῆς λογισμῶν. Et hæc quidem de Eunomii lepra jam dudum à me observata sunt in Annotationibus Eusebianis. Nunc ad vocem ἀλφός redeamus, quam Latini ferè vitiliginem interpretantur. Glossæ veteres vitiliginem vocant; sic enim habent: Vitiligo ἄλφός, ἀλωπεκία. Inquirendum itaque est, utrum vitiligo rectius scribatur, quàm vitiligo. Neque enim vitiligo formari potest à vitio. An igitur vitiligo dicta esse videtur à vitulis, eò quòd leprosi vitulina carnis albedinem referant. Certè ut Ophiasis, Alopecia, & Elephantiasis, quæ sunt leprarum species, ab animalibus nominatæ sunt, ita & vitiligo nominari potuit à vitulis.

In Caput VII.

ὅτι πλακιδίας. Scribendum est procul dubio, πλακιδίας, vel potius φλακιδίας. Sic enim dicta est uxor Theodosii, ut docent nummi veteres, & Greg. Nyssenus.

In Caput VIII.

ὅτι πάντες αὐτὸν ἐξαπινώσῃ. Rectius in manuscriptis codicibus scribitur ἐξαπινώσῃ. Sed præterea corrigendus videtur locus hoc modo: ὅτι ἢ ἐξαπινώσῃ ἀπὸ ἐξαπινώσῃ, &c. καὶ τῶν τῆς βασιλείας ἀποστροφῆς ἀποστροφῆς.

In Caput IX.

εἰπάσας ἀν σμύων. Rectius in manuscriptis codicibus Scoriacensi & Bochartiano scribitur, εἰπάσῃ, sed & σμύων scribendum est pro σμύων; &

ἀπὸ τῶν ἡγέρων, non ἀπὸ, ut edidit Gothofredus.

σωλήνις. Holstenius ad latus sui codicis annotavit legendum esse σωλήνις, quomodo etiam in margine codicis Bochartiani annotatum inveni.

καὶ μαχαίρας ἀντικρυς ἀμφήκας. Jam pridem conieceram scribendum esse ἀμφήκας. Postea verò manuscriptum Bocharti codicem tactus, ita prorsus in eo scriptum inveni, uti conieceram. Est autem ἀμφήκας μαχαίρα, ἢ ἐκατέρωθεν ἡκονμένη. Id est, utrimque acuta, ut exponit Suidas in voce ἀμφήκας. At Lucas Holstenius ad latus sui codicis emendat ἀμφήκας ex codice Scoriacensi, ut opinor. Verùm hæc scriptura tolerari non potest.

παρὰ τῷ ἑρισθῆος δέσειν ἀσίστος. Scribendum est procul dubio, παρὰ τῷ, quod miror ab Holstenio animadvertum non fuisse. δέσειν positum est pro δέξισσιν.

In Caput XI.

ἀλλ' εἶσω καὶ πρὸς τὸ ἐλ... Hunc locum ex manuscriptis codicibus Scoriacensi & Bochartiano supplevimus hoc modo: πρὸς τὸ βλαίσον ὑποκαμπόμενον. Glossæ veteres Græco-Latinæ hanc vocem ita interpretantur, βλαισήτης, Scaurus. In aliis glossis Latino-Græcis Vargus exponitur βλαισός.

μὴ ἀχαρίστως. In manuscripto codice Samuelis Bocharti, ad marginem adscriptum est eadem manu, ἰσως ἀχαρίστως. Ita quoque Holstenius legendum esse annotavit ad latus sui codicis.

In Caput XII.

Ἐπιλωμένον ἢ τῶν δίων. Hunc locum ex manuscriptis codicibus emendavi, hoc modo: τῶν ἢ ἀν ἢ διαδοχῶν τῶ γένους; id est: Qui orbatus erat iis corporis partibus quibus liberi procreantur. Quibus verbis Spado, sive Eunuchus designatur. Miror tamen Lucam Holstenium hæc verba non intellexisse. Sic enim ille hunc locum interpretatus est: Orbatus cognatis, & successione generis.

τὸ κνείακον πάθῳ φησὶ. Post hæc verba in MS. cod. Scoriacensi Lacuna est, & notatur deesse quatuor folia, λέγει τέτταρα φύλλα, ut testatur Lucas Holstenius. In exemplari autem Samuelis Bocharti notatur ad marginem, deesse hic ultra dimidiā paginam, quæ nostri codicis tres ferè pagellas continet, in qua erat undecimi libri principium.

HENRICI VALESII
ANNOTATIONES
IN LIBRUM UNDECIMUM
HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ
PHILOSTORGII.

In Caput I.

Tο ξίφ @ ἔλαεν ἐπιβάλλετο. Rectius in Nicephoro scribitur ἐπιβάλλετο. Paulò post, ubi legitur, τῆς ἐπινοίας τὸν ἀρθραγάστῳ ἀπάγειν. In MS. codice Bocharti adscriptum est ad marginem, ἵσως ὑπονοίας.

ἑαλειντιανὸς ὑπεκρίνατο. Procul dubio scribendum est ἀπεκρίνατο, ut legitur apud Nicephorum in lib. 12. Et paulò post, ubi excusum erat, διότι βασιλεὺς, &c. Emendavi διότι βασιλείων, &c. ut scriptum est in codice Bochartiano, & apud Nicephorum.

τὸ χεῖλ @. Hujus loci sensus admodum obscurus est. Nicephorus quidem in libro 12. cap. 28. hunc Philostorgii locum ita interpolavit, *ἔπει τὸ τῷ ποταμῷ χεῖλ @ μεσῶνς ἡμέρας παιγρίοις τισὶ χολάζοντα, &c.* Id est, ut vertit Langus: *Cum enim pransum in abditiore regia loco ad fluminis ripam meridiano tempore ludico cuiādam vacantem vidisset, &c.* Verum Philostorgii verba aliud sonant. Non enim dicit Philostorgius, *ἔπει τὸ τῷ ποταμῷ χεῖλ @*, sed *ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸ χεῖλ @ καλινδύμῳ*. Quæ Latino sermone interpretata significant, *Labrum fluvii emergentem*. Sic igitur hunc locum intelligo, Valentianum juniorem post prandium oblectamenti causā, unā cum paucis quos secum habebat scurris, ad fluvium se contulisse, qui Viennense Palatium alluebat, & in colabra meruisse ac volutasse, ad bullas in aqua excitandas. Lego igitur, *σὺν ἑς ἡματιοσυνδῆσι*. Id est, unā cum iis, quibuscum hujusmodi ludicris vacare consueverat.

In Caput II.

Pag. 527. βασιλία ἀπεινώσει. Holstenius ad oram sui codicis emendavit βασιλεύειν, ex codice Scoriacensi, ut opinari licet. Nullam enim notam adiecit, quā significaret emendationem hanc ex ipsius conjectura profectam esse.

βασιλεὺς ἀπεινώσει σίφανον. Non dubito quin scribendum sit ἀπεινώσει. Eundem errorem jam supra observare memini.

A ἐν ἡλοῖς δὴ βασιλείων. Corrupta sunt hæc verba, nec quomodo restitui possint equidem video. Certè Nicephorus hunc Philostorgii locum describens, ea pratermisit. Incipit enim ab his verbis: *αἱ ὑψηλοὶ τὰ βίη καταλόγος τρέμονας*. Quæ verba Joannes Langus perperam interpretatus est hoc modo: *Cum ad finem vite satis longum pervenisset*. Atqui non hoc dicit Philostorgius aut Nicephorus, sed Theodosium Imperatorem, illusterrimum ac beatissimum vitæ finem adeptum esse. Quippe qui post tot victorias de Tyrannis relatas, duobus filiis Imperatoribus relictis, in suo lecto expiravit.

In Caput III.

B ἡμεῖς ἢ ἀπεινώσει. Scribendum existimo *ἡμεῖς ἢ ἀπεινώσει*; quam scripturam in versione mea sum sequutus. In MS. codice Samuelis Bocharti scriptum inveni, *ἡμεῖς ἢ παρατιμήσει*; & in margine adscriptum est eadem manu, *ἡμεῖς ἢ ἀπεινώσει*. Quam lectionem si sequamur, sensus erit, Rufinum & Stiliconem nomen quidem atque habitum Imperii recusasse, nec voluisse illud tanquam hereditatem cum Imperatoribus suis sortito dividere: Vim tamen ejus ac potestatem penes se retinuisse. Sed verba Græca, meo quidem iudicio, hunc sensum non admittunt. Ait enim Philostorgius, *ἑκάτερον τῶ βασιλείων ἡμεῖς*; quod significare non potest: *Partiri cum utroque Imperatore*. Dicendum enim esset *ἡμεῖς σὺν ἑκάτερον*. Quare prior interpretatio magis placet, quam confirmat etiam Nicephorus in lib. 13, cap. 1. ubi pro verbis illis, *ἡμεῖς ἢ ἀπεινώσει*, ponit simpliciter *ἡμεῖς*.

ἡμεῖς χεῖρὸς ἢ γλώσσῃς εἶχεν. In MS. codice Samuelis Bocharti defunt verba illa, *ἡμεῖς χεῖρὸς εἶχεν*. Quæ quidem otiosa proflus mihi videntur ac superflua. Sed post verba illa, *ἡμεῖς χεῖρὸς εἶχεν* desideratur integra pericope, quam nos ex conjectura restitimus hoc modo: *ὁ μὲν σελίχων ἐν σπρωτῷ, ὁ δὲ βίφιν ἐν ὑπάρχει προσσηρεῖα, &c.* Quæ quidem conjectura nihil certius esse existimo. De amobus enim simul loquitur Philostorgius. Nicephorus tamen vulgatam scripturam sequutus est in cap. 1. lib. 13.

ἑστῆ

ὁ σιλίχων ᾗ. Ante hæc verba deerat integra A pericope, quam nos ex optimo codice Samuelis Bocharti adiecimus in hunc modum, ὁ δὲ ᾗδ ἰερο-...

De hoc tribunali quod erat in septimo, multa notavi in Commentariis ad Ammianum Marcellinum pag. 316. quæ Jacobus Gothofredus in Annotationibus ad hunc Philostorgii locum magna ex parte descripsit.

Quinam sint isti qui ad delectus militum agendos missi erant, non satis expressit Philostorgius. Videntur tamen fuisse principales milites, quorum maxima erat auctoritas in exercitu: Quos Rufinus pecunia corruperat, ut Imperatorem ipsum proclamarent. Hæc vox tamen mihi valde suspecta est, nec video quomodo convenire possit huic loco.

Melius ni fallor scriberetur ἀποκόψω. In Manuscripto codice Bocharti scriptum inveni περιέκοψω. Sed Niccphorus emendationem nostram confirmat, ἀποκόψω enim posuit, quod idem est ac ἀποκόψω.

In Caput IV.

καὶ πᾶσι τῶν φραισιτῶν τιμὴν ἀνάθε. Addenda videtur præpositio hoc modo, ἕως πᾶσι τῶν φραισι-...

In Caput VI.

Page 529. Βραυκανομένων. In Manuscripto codice Samuelis Bocharti legitur βραυκανομένων cum diphthongo. Et ad marginem adscriptum est eadem manu, ἰσως κραυκανομένων. Sed nihil opus est hac emendatione, cum βραυκανομένων Græca vox sit, ut testatur Hefychius his verbis, βραυκανομένη δὴ τῶν κλαίωντων παιδῶν λέγεται, αἱ μίμημα φωνῆς.

Βραυκανομένη ἀπεκρίθη. Longe melius in codice Samuelis Bocharti scribitur κοσμήματα. Quam scripturam confirmat Niccphorus in cap. 4. lib. 13, ubi hunc Philostorgii locum ita expressit, κόσμοις...

κατὰ τὸ καλὸν παντοχίον. Rectius in codice Bocharti scriptum est παντίχιον, & ad marginem annotatum eadem manu; vel πανίχιον. Nam prior quidem scriptura erat cum τ; sed postea medium inter τ & ι insertum est longiusculum. Ex quo conijcere licet, scriptum fuisse in hoc codice παντί-

χίον cum diphthongo, quemadmodum scribitur apud Sozomenum in lib. 7. cap. 21. Dicta est autem ea Statio Panticium, eò quòd nihil aliud haberet quàm murum. Ab eadem causa Panormus olim nominata est urbs Sicilia. Cæterum non assentior Gothofredo, qui σωιδείον hoc loco interpretatur Consistorium. Atqui σωιδείον nunquam Consistorium significat, nisi aliquid amplius addideris. Sic in Hefychii Lexico legitur κοισιδέειον, βεῖον σωιδείον. Consistorium porò dici non potest, nisi in quo Princeps iudicat, assidentibus Iudicibus Consistorianis, ut alibi notavi.

In Caput VII.

Page 530. τὸ καθ' ἑκαστον ἐπιζυλθεῖν. Scribendum puto, τὸ καθ' ἑκαστον ἐπιζυλθεῖν. Quam lectionem confirmat Niccphorus in cap. 36. lib. 13. ubi hunc Philostorgii locum ita expressit: ἀρεὶ ὧν καθ' ἑκαστον ἐπιζυλθεῖν, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων ἂν εἴη δωάμεν. Posset etiam scribi, τὸ καθ' ἑκαστον ἐπιζυλθεῖν, &c. In MS. codice Bocharti καθ' ἑκαστον scribitur una voce, non male.

In Caput VIII.

ἰσφακιστῶν τῶν ἐπιζυλθεῖν. Scribendum est procul dubio ἰσφακιστῶν, quemadmodum in MS. exemplari Samuelis Bocharti ad marginem emendatum inveni. De hac Hunnorum irruptione in Orientales provincias Imperii Romani, præter Scriptores à Gothofredo laudatos, loquitur etiam Hieronymus in Epitaphio Fabiola.

Page 531. μέγιστον πρῶτον ἀντὶν ἀφικόμενοι. Non dubito quin scribendum sit, ἀφικόμενοι, supple Hauri. Certè in MS. codice quo usus est Bochartus, scriptum erat ἀφικόμε, accentu in antepenultima, & supra ultimam litteram apponitur n, quæ nota indicare mihi videtur syllabam noi.

κατὰ δὲ ἀπὸτα ἀνέκει. Longè rectius in MS. codice Samuelis Bocharti legitur hoc modo: κατὰ τὴν ἰάπυρα ἀνεμῶν & θρασυῖαν. Sic etiam in Scoria-censi codice scriptum fuisse testatur Holstenius, qui Latinam Gothofredi interpretationem ita correxit: Ad Iapygem autem & Thraciam ventum. Hoc est: Ad Occasum æquinoctialem, & Septentrionem versus. Inde enim Corus & Cactas spirant.

κατὰ τὸν κάππαδοκίαν ἀναστῆσαντες. In MS. codice Samuelis Bocharti hic locus auctior habetur. Sic enim codex ille: κατὰ τὸν κάππαδοκίαν τὸ πλεῖστον ἀναστῆσαντες, &c. Id est: Et Cappadocibus magna ex parte in servitutem abactis, ad Pontum usque progressi sunt. ἀναστῆσαντες enim idem est quod ἀναστῆσαντες ποικίλονται. Quod cum non intelligeret Gothofredus, hunc locum pessimè interpretatus est. Cujus versionem Holstenius ad latus sui codicis emendavit hoc modo: Et Cappadocibus vastatis, ad Pontum usque progressi sunt; modisque pessimis, præ aliis Barbaris captivos ipsi affixerunt.

HENRICI VALESII
ANNOTATIONES
IN LIBRUM DUODECIMUM
HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ
PHILOSTORGII.

In Caput II.

Zῶντι μετάπεμπῶ. In MS. codice Samuelis Bocharti verbum additur hoc modo, *μετάπεμπῶ ἰδ.* Quod idcirco monui, ne quis fortè existimaret, nos ex conjectura quiddam supplevisse.

Φάρμακον ἀπὸ ἀγωνίας ἐγκρατέως. Hunc locum correxi ex manuscriptis codicibus Scoriacensi & Bochartiano, in quibus ἀγωνίας disertè scriptum habetur. Quare Holstenius interpretationem Gothofredi correxit hoc modo: *Sed & venenum, quod prolis procreande facultatem extingueret, potandum exhibuisse.* Melius medicamentum vertisset.

Pag. 533. *πυρανίδα προσενεχθεῖν.* In codice Bocharti ad marginem adscriptum inveni, *ἰσως προσενεχθεῖν.* Quæ conjectura certè non displicet. In textu autem scriptum erat *προσέχων.*

In Caput III.

τὸν μὲν τῷ Στελίχωνι τιμωρόντων. In manuscriptis codicibus legitur *τιμωρόντων.* Quare non dubito, quin totus locus ita restituendus sit, *τὸ μὲν τῷ Στελίχωνι τιμωρόντων, τὸ δὲ, &c.* Id est: *Tempus ut Sisciconem ulciscerentur, tum quod fame oppressi erant.* Potest etiam scribi, *τὸ μὲν, &c. τὰτο δὲ, &c.*

στοδία ἢ ταῖς ἀδαις μηχαναῖς. In MS. codice Samuelis Bocharti, ad vocem ἢ tria puncta notata sunt; & in margine leguntur hæc verba, *ἰσως ἐξ* quæ corruptio τὸ ἐξ, in ἢ occurrit. In *M. Aurel. Anto. libris*, id est, in *Marci Aurelii Antonii libris de vita sua.*

πλὴν στρατιωτικῶν ἀρχῶν. Longè rectius in manuscripto Samuelis Bocharti legitur *πλὴν στρατιωτικῶν ἀρχῶν*, id est, *Magistri militum dignitatem.* Atque ita legit Nicephorus in capite 35. libri decimi tertii.

ὁ δὲ τὸν πόρτον καταλαβόν. Non possum assentiri Jacobo Gothofredo, qui portum hic intelligi censet, non urbis Romæ, sed Ravennæ, qui

A classis vocabatur. Nam cum Philostorgius portum simpliciter dixerit, portum urbis Romæ intelligamus necesse est; sic enim paulò ante portum urbis Romæ absolutè vocavit. Quod si portum urbis Ravennæ nunc intelligeret, procul dubio nomen urbis Ravennæ adiecisset. Sed & ipsa rerum gestarum series quæ hic à Philostorgio narrantur, satis ostendit portum urbis Romæ hic intelligi, non autem portum Ravennæ. Alarichus enim post Attalum Imperio exutum, Ravennam venisse dicitur; quod quidem confirmat etiam Sozomenus ac Zosimus. Certè Sozomenus disertè scribit, Alarichum portum Ravennæ qui Classis dicitur, occupasse post exauctorationem Attali.

σπονδὰς διενεῖτο. Fallitur hic Gothofredus, qui hæc Philostorgii verba de Attalo accepit, cum de Alaricho intelligenda sint. Alarichus enim cum in animo haberet pacem inire cum Honorio Imperatore, Attalum qui huic consilio impedimentum allaturus videbatur, è medio tollendum esse statuit. Neque enim pacem unquam initurus erat cum Alaricho, Honorius nisi Attalo prius exaucturato.

μὴ ἀνάξιον. In manuscripto codice Samuelis Bocharti, ad marginem adscriptum est eadem manu; lego *μὴ ἀνάξιον*, vel *μὴ ἀξιον.* Prior quidem emendatio placuit Luca Holstenio. Eam enim ad latus sui codicis apposuit. Posteriorem tamen magis probo.

ὡς πολέμιον ἐπελάυνει. In MS. codice Bocharti scribitur *ὡς πολέμιον ἐπελάυνει τῇ πόλει.* Fortè scribendum est *ὡς πολέμιον.* Nec dubito quin Philostorgius ita scriptum reliquerit.

In Caput IV.

ὁ δὲ τῆς αὐτῆς γυναικὸς ἀδελφός. Post hæc verba in MS. quidem codice Jacobi Gothofredi deerrant novem lineæ, ut ipse Gothofredus testatur. Lucas tamen Holstenius in margine sui codicis notavit, in manuscripto codice Scoriacensi nullam hic Lacunam esse. Verum ex verbis, quæ proximè sequuntur, satis apparet, mul-

multa hic desiderari. Certè in manuscripto codice Samuelis Bocharti vacuum spatium hic relictum est novem linearum, perinde atque in codice Gothofredi. Eam Lacunam supplere conati sumus ex conjectura; de qua velim judicent eruditi.

βαρβαρικῶ γδ γίνεται τῶ σαυροματιῶν. Hæc de priore Ataulfi uxore intelligenda esse arbitrator, quam Ataulfus repudiavit, ut Placidiam uxorem duceret. Causa autem repudii hic affertur à Philostorgio, quòd ex barbara gente Sarmatarum oriunda esset. Porro ex hac priore conjugè Ataulfus liberos susceperat, quos Sigerichus postea ad regnum Gothorum evectus crudeliter interfecit, ut narrat Olympiodorus. Non dissimulabo tamen in manuscripto exemplari Bocharti scriptum esse γεματίζειν ἀντὶς. Quam lectionem si sequamur, non de uxore Ataulfi hæc erunt intelligenda, sed de ipso Ataulfo & de Gothiis, quos origine Sarmatas fuisse scribit Philostorgius.

ἡ συναφθῆναι τότε πρὸ ἑσρακίω γίνεαι. Alludit Philostorgius ad somnium illud Regis Nabuchodonosor, quod refertur in capite secundo Danielis, ubi pedes statuae illius quam in somniis viderat Nabuchodonosor, partim ex testa, partim ex ferro constati fuisse dicuntur. Hanc igitur prophetiam Philostorgius Honorii temporibus bis completam esse dicit. Et primò quidem quando completa fuerat, relatum erat in superiore Lacuna. Iterum verò adimpletam esse subdit, tunc cum Ataulfus Gothorum Rex Placidiam Honorii sororem matrimonio sibi sociavit. Jam igitur divinandum nobis est, quando primum completam esse hanc Danielis prophetiam scripserit Philostorgius. Olim quidem conjecteram, Philostorgium censuisse hanc prophetiam primum impletam esse, tunc cum Ataulfus Placidiam sibi despondit uxorem. Sed nunc, re attentius examinata, hæc conjectura non placet; nam sponsalia & nuptiæ cum ad unam eandemque rem spectent, pro duobus diversis unius prophetiæ complementis accipi non possunt. Aliud igitur inquiramus necesse est. Proinde existimo Philostorgium in priore illa Lacuna scripsisse, prophetiam Danielis primum adimpletam esse, tunc cum Ataulfus Gothorum Rex pacem fecit cum Honorio, & relicta Italia in Gallias se recepit. Quod quidem anno Christi 412. factum esse censet Sigonius in lib. II. de Imperio Occidentali.

τῆ πλαισιῶ σωείπειρο. Scribendum videtur σωήπειρο. In manuscripto codice Samuelis Bocharti ad marginem adscriptum est, ἵσως σωήπειρο. In textu autem scriptum est σωήπειρο. Porro de nuptiis Placidiae & Ataulfi dissentiunt Scriptores. Sigonius quidem scribit Ataulfum, cum in locum Alarici, Rex Gothorum creatus esset, ante omnia Placidiam sibi despondisse anno Christi 411. Deinde sub exitum ejusdem anni, apud forum Cornelliæ Emilii civitatem nuptias cum Placidia celebrasse. In quo Jordanis sententiam sequitur, qui in rebus Geticis idem scribit. Sed Olympiodorus in libro undecimo Historiæ, & Idatius in Chronico, eas nuptias Narbone in Gallia celebratas

A esse tradunt, anno Christi quadringentesimo duodecimo. Quo quidem tempore alteram Danielis prophetiam impletam esse ait Idatius, qua prædictum erat, filiam Regis Aultri sociandam esse Regi Aquilonis.

πλὴ γδ ἑσρακίω θύσειν. Post hæc verba duas lineas desiderari in suo codice monuit Gothofredus. Verum in nostris exemplaribus, Scoriacensi videlicet & Bochartiano desunt octo circiter vel novem lineæ; quas quidem ita commodè suppleri posse existimo, πλὴ γδ ἑσρακίω θύσειν εἶναι πλὴ ῥωμαίων ἀρχῶν. πλὴ ἢ ἐκ τοῦ ἑσρακίω γίνεται. μὲν τὰ ἢ τὰ αὐτὰ ἀδακλῶν τὰς πρὸς ῥωμαίους ἀσπιδὰς διαλύειν, καὶ ἐάντις ἐρατηγὸς ἐπιπέθῃ κατ' ἀπὸ ἰλιπίδας πείθων, &c. Si non eadem verba, hic saltem sensus fuit Philostorgii; quæ Latine reddita ita sonant: Testam enim Philostorgius ait esse Imperium Romanum. Ferrum autem esse Gothorum nationem. Post hæc cum Ataulfus pacem quam cum Romanis pepigerat, violasset, Constantius Magister militum adversus eum missus est cum exercitu; hanc spem tacite animosovens, &c. Ex his patet quantopere fallus fuerit Gothofredus, qui paulò ante pro ἑσρακίω γίνεαι emendavit ἑσρακίω θύσειν. Qua emendatione nihil fingi potest ineptius, cum testa illa, ut supra vidimus, non Gothos designet, sed potius Romanos, eò quòd imbelles tunc essent atque infirmi. Adde quòd Græcè dici non potest ἑσρακίω θύσειν; dicendum enim erat, ἑσρακίω θύσειν.

ἡ πολίμιον ἀδακλῶν. Hunc locum emendavi ex manuscripto codice Scoriacensi, qui disertè scriptum habet καταπολιμίω. In Manuscripto codice Samuelis Bocharti legitur κατὰ πολίμιω; & in margine adscriptum est eadem manu; lego καταπολιμίω.

In Caput V.

χειρὶ δὲ γλώτῃ. Quæri meritò potest, quid significet, quod ait Philostorgius, Honorium Imperatorem Romam ingressum, manu & lingua instaurationem urbis comprobasse; an per manum intelligit signum ab Honorio datum pro tentata manu; an potius constitutionem Honorii intelligit, ejus manu subscriptam, qua cives Romanos ad instaurationem urbis incitabat.

ὁ πλὴ ἀπὸ τῆς ἀπὸ βασιλείας. Holstenius in suo codice notavit, pro ὁ forte scribendum esse ὁ. Et corruptissimam Gothofredi interpretationem restituit hoc modo: Tribunal verò conscensurus, primi gradus loco Atalum conscendendum supposuit. Ego verò articulum ὁ expungendum censeo, utpote superfluum. Illud quoque in Holstenii versione reprehendi potest, quòd verbum ἀναβάς interpretatus est: Tribunal conscensurus, cum tamen Græca vox non futurum tempus designet, sed præteritum. Denique verbum διαβαθῶν simpliciter positum, significare non potest: Ad transandum,

dum, nisi addideris *ἄλλο τὸ*. Porro ingressus Honorii in urbem Romam, & triumphus iste de Attalo contigit Honorio undecimum, & Theodosio iterum Const. anno Christi quadringentesimo decimo septimo, ut scribit Prosper in Chronico.

διὰ τῶν ἐπιπέθων. Holstenius in margine sui codicis annotavit, fortè scribendum esse *ἐπιπέθων*. Quam Holstenii emendationem laudo equidem ac probo; sed totum hunc locum longè aliter interpretor quàm ille; sic enim verto: *Cumque Tribunal conscendisset, ad primum ejus gradum transire Attalum jussit*. Honorius enim cum Romam ingressus esset, præeunte curram ipsius Attalo, rectà in forum contendit; ubi cum tribunal purpureis gradibus structum conscendisset, Attalum ad primum Tribunalis gradum adduci jussit. Illic duos dextræ manus digitos ei jussit abscindi. Lego igitur: *εἰς τὸ πρῶτον ἀπὸ βαθμῶν τῶν ἀτάλων διαβῶναι ἐπιπέθων*. Nicephorus in capite tricesimo quinto libri decimi tertii, hunc Philostorgii locum ita expressit: *ἀτάλα δὲ ἐπὶ πόδας βήματ' ἑποτίθιντο γαρονῶς ὀνωέης τὰς δύο τ' ἀαυτῶν μόνες ἀειροῦται*. Quæ Nicephori verba malè Langus interpretatus est hoc modo: *Attalus ad infima Tribunalis subsellia posuit, ubi se Honorii potestati permisit; postea duobus tantum digitis ei amputatis &c.* Ego verò ita interpretor: *Exstructo Tribunali, Attalus pedibus Honorii advolutus, duobus duntaxat digitis amputatis, &c.* *βαθμῶν* sunt subsellia, ut docet Simeon Thessalonicensis. Primum igitur subsellium Honorius Attalo posuerat juxta Tribunal suum.

ἂν ἰ μὲν. Post hæc verba lineam hic deesse monet Gothofredus. Sed Lucas Holstenius in suo codice hæc ad marginem adscripsit. In manuscripto Scoriaceasi unum tantum vel alterum verbum deesse puto, *ἀπὸ τῶν*. Ita quoque in manuscripto exemplari Samuelis Bocharti.

Pag. 535. *τῆς φουδαίου*. Holstenius in suo codice ad marginem hæc notavit, *τῶν ex Nicephoro legendum apparet. De solo enim Attalo hic loquitur.*

In Caput VI.

ἐπιπέθων εἰς φθορὰν ἀπίσθη. In manuscripto codice Samuelis Bocharti, hic locus ad marginem suppletur hoc modo: *ἐπιπέθων τῶ βασιλεῖ, ἢ ταχὺ εἰς φθορὰν ἀπίσθη*.

ἰδὼν δὲ τὸν. Post hæc verba duæ circiter voces deerant in manuscriptis codicibus Scoriaceasi & Bochartiano. Et in codice quidem Bocharti hic locus ad marginem ita suppletur: *ἰδὼν δὲ τὸν βασιλεῖ, ἢ ταχὺ εἰς φθορὰν ἀπίσθη*, &c. Quæ fuit etiam conjectura Gothofredi, cui nos libenter accedimus. Hi enim tres Tyranni uno eodemque anno aboliti sunt, Lucio solo Consule, qui fuit annus Christi 413. ut scribunt Idatius in Fastis, & Prosper in Chronico. Heraclianus quidem initio ejus anni, Consul processerat, sed postea hostis publicus declaratus, ejusque nomen è Fastis expunctum est, ut testatur Prosper. De Hera-

cliani tyrannide loquitur Hieronymus in libro tertio adversus Pelagianos: *Scripti dudum in sanctu & eloquens Episcopus Augustinus ad Marcellinum, qui postea sub invidia tyrannidis Heracliani, ab Hæreticis innocens casus est, &c.* De eodem Heracliano intelligenda sunt ejusdem Hieronymi verba in epistola ad Demetriadem de servanda virginitate, ubi de Juliana Demetriadis matre loquitur: *Qua de medio mari fumantem viderat patriam, & fragili Cymba salutem suam suorumque commiserat, crudeliora invenit Africa littora. Excipitur enim ab eo quem nescias utrum avarior, an crudelior fuerit; cui nihil dulcius præter vinum & pretium; & qui sub occasione partium clementissimi Principis, servissimus omnium exitii Tyrannorum, &c.* Et paulò post: *Emergantur emulsi virtus enim semper invidiæ patet, cur tantarum scelerum pudicitiam tacitâ proscriptione mercata sit, cum & ille partem dignatus sit accipere, qui totum potuit auferre, & hac quasi Comiti negare non ausa sit, quæ se intelligebat sub nomine privata dignitatis Tyranno servientem.* Heraclianum intelligit comitem rei militaris per Africam, qui sub nomine Comitis diu tyrannidem in Africa exercuit.

ἢ ἄλλο τὸ τῆς τύχης γίλω. Non placet hæc scriptura. Mallem omninò scribere, *ἢ ἄλλοτ',* id est: *Longius quam illi, Jovinianus scilicet ac Sebastianus, progressus.* Vel si mavis, *altius suble-*

τῆς θείας ἐμφανῶς ἐπισημασίως. Non assentior Jacobo Gothofredo, qui Philostorgium hic loqui censet de divina Scriptura. Atqui fateatur ipsemet Gothofredus, nusquam legi in sacris libris id quod hic dicitur à Philostorgio. Ego verò de divina justitia ac providentiâ hunc locum intelligendum esse affirmo, ut ex sequentibus manifestè colligitur. Itaque post vocem *ἐπισημασίως*, addendum est omninò *προνοίας*, vel potius *δίκης*.

ἢ δὲ ἀκόσμητον ἴσθαι. In manuscripto codice Samuelis Bocharti, ad marginem adscriptum est eadem manu. Deest *ὅτι τῶ ἴνα μὲν βασιλεῖαν ἴσθαι, &c.* Id est: *Divinâ providentiâ clarè pronuntiante, se legitimum imperium, ne quidem malè ordinatum deserere.* Quæ conjectura sive Bocharti sive alterius cujuspiam, profectò non displicet. Posset etiam emendari ac suppleri locus hoc modo, *ὅτι ἴσθαι ἀκόσμητον ἴσθαι.*

τῶν δὲ αὐτῶν συμπερατάτων. Scribendum est *τῶτοις*, ut patet ex præcedentibus. Atque ita in margine codicis Bochartiani ex conjectura emendatum inveni.

In Caput VII.

τὰς βασιλικὰς σημειώσεις. Jacobus Gothofredus *Imperiales dispositiones* interpretatur. Ego verò *annotationes* malim vertere. Nam *σημειώσεις* proprie annotationem significat, ut jam pridem monui in Annotationibus Eusebianis. Porro Annotationes dicebantur olim rescripta Principum, & jussiones. Interdum etiam à sacris Pragmaticis & edictis distinguuntur, ut docet Briffonius in Lexi-

Lexico. Sicin Notitia Imperii Romani, ubi officium Consularis Palestinae describitur: Exceptores, inquit, habet & ceteros cohortalinos, quibus non licet ad altam transire militiam, sine annotatione clementiae principalis. Ita quoque in officio Praefidis Thebaidos. In actione prima Chalcedonenſis Concilii pag. 98. hæc leguntur; Idem devotissimus exceptor dixit: Est in recitata prece etiam divina annotatio sacratissimi & piissimi Imperatoris, &c. In Græco est Θεία κατασημείωσις. Post hæc recitatur annotatio Principis, quæ subiecta erat libello precum Eutychie his verbis: Deponant apud reverendissimos Episcopos, &c. in pagina autem 116. actionis primæ ejusdem Concilii, sacra subnotatio dicitur, ἡ Θεία κατασημείωσις.

In Caput VIII.

Ἀρχὴ μὲς ἕτω πᾶσι παθεῖ. Lego ἀρχὴ μὲς τοσούτων πᾶσι παθεῖ σιωπῆτο, ut scribitur apud Nicephorum, in cap. 36. libri 13.

καὶ οὐ γῆμα ὁμοειδὸν. Sic etiam scribitur apud Nicephorum in loco supra citato, ubi Langus interpretatur; conis seu meia similitudinem gerens. Certè hoc verbum raro admodum legere memini. Vide Suidam in ὁμοειδισμῶσι.

ἔθεν ἡ κομῆταις ἀποδομήσιον. In Manuscripto Scoriaensi legitur κομῆταις, quemadmodum etiam legitur in Nicephoro. Melius tamen scriberetur ἔθεν ἡ κομῆταις ἀποδομήσιον.

Σρουαλῆς ἀπὸ τινος μαρτυρῶν. Male hunc locum Langus interpretatus est hoc modo: Nec radii ejus aliqui stella cuiusquam formam subiere. Interpretationem Langi compilavit, ut solet, Jacobus Gothofredus. Atqui non id dicit Philostorgius. Sed ait flammam illam instar cujusdama magnæ lampadis per se solum apparuisse, nullo subitus astro, instar elychnii subsistente. Quid sit Σρουαλῆς docent glossæ Græco-Latinæ, Σρουαλῆς flammus. Ubi flammus, idem est quod Græcè εὐώμιον. Suidas εὐώμιον, inquit, βοτάνη ἢ ἐξ ἀντι ἐλλυχνία γίνονται. Eadem ferè habet Hefychius; εὐώμιον, ait, πῶς τις ἢ ἐξ ἀντι ἐλλυχνία γίνονται. ἢ αὐτὸ ἢ ἐξ Σρουαλῆς.

Pag. 536. ἐπιπλοῖσιον. Non probo interpretationem Langi, qui totum hunc locum ita vertit: Et videre erat spectaculum novum, sicut ipsos perinde ac regiones quasdam marinas plurimum igni ardere. Gothofredus vero interpretat. Langi ita interpolavit: Et videre erat mirum spectaculum, procellas ut plurimum, velut regiones quasdam marinas igni ardentes. Atqui ἐπιπλοῖσιον, significat diuturno tempore, vel certè, per longissimum spatium. Aut enim subauditur γῆρας, aut τόπον. Præterea verba illa ἄσπετος λασιών γυελών, non sunt regiones marinae, ut Langus interpretatus est; sed potius loca fruticosa, ut Holstenius ad latus sui codicis annotavit.

A

In Caput IX.

Καὶ ἀρραγμῶν. Sic etiam excusum est apud Nicephorum magis. Tamen placet scriptura codicis Bochartiani, ἀραγμῶν, per simplex γ.

ἢ γδ σιτοβολῶν. Scribe meo periculo σιτοβολῶν, id est, horrea. Hefychius σιτοβολῶν ἐστὶν ὄρεα. Ubi ὄρεα vox est Latina Horrea. σιτοβολῶν leguntur etiam apud Suidam in voce σιτοβολῶσι. Ubi Suidas notat utrumque dici, σιτοβόλια scilicet & σιτοβολῶνας de horreis seu apothecis. Certè in Glossis Græco-Latinis legitur σιτοβόλιον granarium. Male igitur in Nicephoro excusum est καὶ τῆς τῶν σιτοβόλων pro σιτοβολῶν. Auctor vitæ B. Athanasii δημοσίως σιτοβολῶνας, vocat publica horrea. Uti- tur etiam hac voce Palladius in Lausiaca, ubi de Severiano. Et Philo, in libro 5. Mechanicorum, ubi docet, quomodo construendi sint σιτοβολῶνες si materia copia defuit.

B

διὰ τῶν πάλων. In Nicephoro legitur διὰ τῶν πάλων. Ubi Langus interpretatur per rivas patentes. Langi interpretationem secutus est suo more Gothofredus. Ego vero pabulata malim vertere, πάλων enim pavimentum significat, ut docent Glossæ Græco-Latinæ. πάλων igitur hoc loco sunt tabulata, quæ nos plançavia Gallicè appellamus. Quæ cum terra motu divulsa fuissent, per ea frumentum quod erat in horreis, effundebatur in eos qui subitus habitabant. Certè quod Philostorgius hoc loco πάλων seu πάλων dixit, statim appellat ἐδάσων.

C

ἀπερῆν σιτον. In Manuscripto codice Samuelis Bocharti legitur ἀπερῆν σιτον, & ad marginem hæc notata sunt. In Manuscripto obliteratum est τὸ καί.

In Caput XII.

τῶ ἀνιψίω ἀποτιθέσιον. Scribendum est ἀνιψίωσιον. Quem errorem jam supra non semel castigavi.

σαλῶνας ἀναρῆσι κατὰ κράτος. Manuscripti quidem codices nihil variant. Nihilominus tamen scribendum est ἀναρῆσι; quemadmodum legitur apud Nicephorum in lib. 14. cap. 7.

τῆς ἀποκρατηρῆς τῆ τυραννῆς. Gothofredus interpretatur exauctoratos à tyranno. Quod nullo modo probare possum. Neque enim Philostorgius hie loquitur de iis quos tyrannus exauctoraverat; sed de ducibus qui sub illo militabant. Adde quod, ἀποκρατηρῆς Græcè non dicitur. Proinde non dubito quin scribendum sit hoc loco ἀποκρατηρῆς. In Manuscripto codice Bocharti legitur ἀποκρατηρῆς accentu in ultima. Et in margine adscriptum est eadem manu, τῆς ἀποκρατηρῆς.

πῶν ἀποδραστηρίων. Apud Nicephorum hic locus ita legitur πῶν χεῖρα ἀπὸ τῶν διατηρησῶν, &c. In MS. codice Samuelis Bocharti ad marginem ita adscriptum invenio. Deest vocabulum, fortè γλῶτταν.

Pag. 538.

HENRICI VALESII
NOTÆ IN SUPPLEMENTA
PHILOSTORGII.

Pag. 539. **Ι**οῦδαν. Ita correxi ex conjectura. Nam in Lexico Suidæ, ex quo hic Philostorgii locus descriptus est, hodie legitur Ἰουδαν. Certè Scriptoris Historici nomen prorsus hic desideratur. Autigitur Iusti nomen hic substituendum est, aut Josephi. Quæ sequuntur Philostorgii verba, id potius suadere nobis videntur, ut Josephi nomen substituamus. Sequitur enim τὸν αὐτὸν δὲ ὡς ἰωσήφ, &c. Ex quibus verbis colligitur, paulo antea sermonem fuisse de Josepho. Eligat itaque studiosus Lector utrum voluerit. Porro hoc fragmentum Philostorgii depromptum est ex Proœmio ejus Historiarum. Quo in loco Philostorgius Scriptores omnes Historiæ sacræ commemorabat. Ac primo quidem Mosen, deinde Scriptorem Historiæ Macchabæorum recensebat, postremo loco Iustum ac Josephum rerum Judaicarum scriptores referebat.

Pag. 541. ὡς ἐκ τῆς αὐτῆς. Pessimè hunc locum Joannis Antiocheni verterat Jacobus Gothofredus; cujus nos versionem hoc loco emendavimus. Sic enim interpretatus est: *E quo utrinque effunditur fluvius; cum vertendum esset, ex utroque horum fontium profuit amnis; alter Jorates, alter Danies dicitur.* Non animadvertit scilicet Gothofredus subaudiendum hic esse nomen πηγῶν.

ἐν τῷ ἀρκῷ ῥιόμῳ. Unius literæ mutatione locum hunc sanavi hoc modo; τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ. Emendationem nostram confirmant Suidas & Esichius, qui ἐκείνῳ viam & tractum seu impetum fluminis significare scribunt. Facebat igitur conjectura Gothofredi.

Pag. 542. **Ι**ουσίβη. Hic memoriz vitio lapsus est Suidas, qui Eusebium posuit pro Philostorgio. Agapeti enim Synnadorum Episcopi in Historia Ecclesiastica nusquam meminit Eusebius Cæsariensis. Ejus autem mentionem facit Philostorgius in lib. 2. cap. 2. ubi eadem fere leguntur quæ apud Suidam.

A καὶ αὐτὸν οἱ ἱεροί. Hoc insigne fragmentum, ex Philostorgii Historia descriptum esse, multis argumentis convinci potest. Nam & locutio plane Philostorgium redolet. Verbi gratia, ἱεροί hoc loco dicuntur Episcopi. Quod quidem alibi quàm apud Philostorgium difficilè reperias. Præterea quæ sub finem adduntur de Actio & de Eunomio, perspicuè indicant fragmenti hujus auctorem esse Philostorgium; quis enim alius hæreticorum illorum dotes ac laudes tam ambitiosè commemoraret?

τὸν τι ἐυδοξίον αὐτόν. Procul dubio scribendum est, τὸν τι ἐυδοξίον. Neque enim Eudoxii magister fuit Actius, sed Eunomii. Eudoxius quidem Antiochenis Episcopus, in divinis litteris magistrum habuit Lucianum Martyrem, ut tradit Philostorgius in lib. 2. cap. 15. Ego tamen Eudoxium discipulorum Luciani auditorem potius fuisse crediderim. Nam cum Eudoxius Valentis principatu extremum diem obierit, quomodo Luciani Martyris qui regnante Maximino passus est, auditore esse potuerit, equidem non video. Asterium quidem Cappadocem qui unus fuit ex discipulis Luciani, magistrum habuisse videtur Eudoxius, ut indicat Philostorgius in lib. 4. cap. 4.

ἐν τῇ βίβλῳ ἀντὶ τῆς βίβλῳ αὐτοῦ, &c. Nam Philostorgius hujus Leontii mentionem facit in lib. 7. cap. 6.

ὁ μὲν ἐμπνεύματα φέρειν. Hic Philostorgii locus de Demophilo Episcopo Constantinopolitano, descriptus est ex lib. 9. ejus Historiæ. Certè in excerptis ejusdem libri cap. 14. eadem fere verba leguntur de Demophilo, ἡ δὲ ἀμφότερον φέρει τὰ πάντα καὶ σωχρῆν ἀκρῆτιστον, καὶ μάλιστα γὰρ τὰ ἐκλεπτικὰ δόγματα, &c.

ἢ ἴδρι αὐτὰ γινόμενα. Primam vocem supplevi ex conjectura. Deest enim in vulgatis Suidæ editionibus.

Finis Annotationum in excerpta ex Historia Philostorgii.